1894 HUSZONNYOLCZADIK ÉVFOLYAM. 321. SZÁM. BUDAPEST, HÉTFŐ, NOVEMBER 19

SZERKESZTOSEG:
BUDAPEST VI. SZERECSEN-UTCZA 38.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva
Egy évre . . . . 20 frt | Egy negyedévre . 5 frt.
Egy fél évre . . 10 frt. | Egy hóra . . 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 6 frt 20 kr. Francia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyol-országokba, Svájcz-, Romania- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám ára 6 kr.

EGYETÉRTÉS

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VI. DALSZINHÁZ-UTCZA 1.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
PÁRISBAN *főügynökségünknél*:
John F. Jones & Cie. 31 biz. Faub. Montmartre.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és Társa.
Bécsben: Danneberg I., I. Kumpfgasse Nr. 7.
Mosse Rudolf Sellerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Vogler, I., Wallfischgasse 1.
Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2.
Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Herndl Alajos, I., Wollzeile Nr. 25.
Dukes Miksa, I., Riemergasse Nr. 12.
és valamennyi hirdetési iroda.

A székesfehérvári katholikus nagygyülés.

— Az *Egyetértés* tudósitójának távirata. —

Székesfehérvár, nov. 18.

Az a széleskörü mozgalom, a melyet a katholikus főpapság, de különösen az elégedetlenkedő katholikus főurak inditottak meg a kormány egyházpolitikája ellen, ma Székesfehérvárott ujra határozott formában nyilatkozott meg.

Régóta folytak már a készülődések, hogy a január 16-iki budapesti katholikus nagygyülés mintájára hasonlót tartsanak a klerikálisok ez időszerinti metropolisában, Székesfehérvárott is. Ma végre megtartották a második nagygyülést is, a mely körülbelül ötezer katholikus jelenlétében folyt le a székesfehérvári lövölde épületében.

A nagygyülést ünnepélyes mise előzte meg, mely után tömegesen felvonultak a gyülés színhelyéül kijelölt lövölde épületébe.

Dr. *Steiner* székesfehérvári püspök megnyitó beszéde után gróf *Esterházy* Miklós Mricz szólalt fel, tiltakozván azon vád ellen, mintha a klerikálisok a közrend ellen akarnának állást foglalni. Szóló szerint tulajdonképp a liberálisok bontják meg az egyetértést. A liberálisoknak ma nem elég a tiltakozás. Szükséges a guerilla-csatározás. A szervezkedés megtörtént és a *mai nagygyülésen ünnepélyesen hadat üzennek a kormánynak*. Az apostoli kereszt nemcsak a magyar czimer alkotó része, de egyszersmind feszület is, a mely a vallásnak jelvénye.

Dr. *Major* Ferencz Székesfehérvár tiszti főorvosa katholikus társadalmat, körőket akar. Szervezni akarja a katholikus ifjuságot és a keresztény zsurnalisztikát. A liberálizmus felcziczomázott torzszülöttjei — ugymond — megakarják rontani a keresztény irodalmat.

Ifjabb *Zichy* János szintén *proklamálja a keresztény politika harczát a kormány ellen*, mely az atheizmust törvénybe iktatja és a keresztény erényeket alá akarja aknázni.

Marsovszky Endre a katholikus autonómiáról és a szociális kérdésekről szólott hosszasabban. Végül gróf *Zichy* Nándor mondott köszönetet a királynak, a ki nem akarja elhamarkodni az egyházpolitikai javaslatok szentesitését. A javaslatok ellen küzdeni szent kötelesség, mert ha a javaslatok törvénynyé válnának, akkor megtámadják az isteni törvényeket, a melyek pedig előbbre valók az emberi törvényeknél. Küzdeni kell tehát még akkor is, ha törvényekké válnak. Ma — ugymond Zichy Nándor — kimondjuk a szervezkedést, *megalakitjuk a katholikus néppártot és folytatjuk a politikai akcziót*. Programmunk a 67-iki kiegyezésen alapul. A király iránti hüség a katholiczizmus tulajdonképeni védelme és kürelme az egyházpolitika ellen. Szólott ezután a magyar családi birtokok fentartásáról, követeli a nemzetiségek nyelvének sértetlenségét az egyház és a közoktatás terén. Hosszasan beszélt az egy akol, egy pásztor elvéről. Végül követeli a választások tisztaságát.

A zajos tapsokkal fogadott beszéd után kihirdették a következő nyolcz pontba foglalt határozatot: Követelik a katholikus jogok védelmét a törvényhozásban. Az országgyülési képviselőválasztások alkalmával csak katholikus jelöltre adják a szavazatukat és bizalmat szavaznak az egyházpolitikai javaslatok ellenzőinek. A katholikus egyleti életet a pápa által kijelölt irányban elő fogják mozditani; a munkások, kisbirtokosok sorsának javitására fognak törekedni és kivánják a gyermekeknek katholikus szellemben való nevelését. Óhajtják a Pázmány-egyetem katholikussá tételét, a vegyes házasságból származó gyermekek katholikus nevelését, a polgári házasság megszüntetésére a szentesités után is törvényes küzdelmet folytatnak, a reczepcziót, a felekezetnélküliséget kárhoztatják, autonomiát kérnek, végre kérik a királyt, hogy az egyházpolitikai javaslatok szentesitését tagadja meg.

Ez történt benn a teremben; utána künn röviden beszéltek a néphez Steiner püspök, gróf Zichy Nándor, Kálmán Károly plébános, Szentiványi Károly káplán, herczeg Eszterházy Miklós Móricz. A fennebb elősorolt határozatokat Bonitz Ferencz szerkesztő németül is kihirdette.

A nagygyülésen részt vettek többek között a Zichyek, Eszterházyak, Czirákyak, Szögyények, a Meszlényi, Kégl családok férfi és nőtagjai, Libits főherczegi jószágigazgató, Martonovics, Hortoványi, Vajay képviselők és mások. — Üdvözlő sürgönyöket küldöttek *József* főherczeg, a bécsi pápai *nuncius*, *Vaszary* herczegprimás, gróf *Zichy* József, gróf *Szapáry* Béláné, gróf *Lamberg*, báró *Hornig*, *Hidassy*, *Cselka*, *Schopper*, *Meszlényi* püspökök.

Az egész nagygyülés rendkivül lanyha érdeklődés mellett folyt le s a székesfehérvári intelligenczia egyáltalán nem is vett róla tudomást. Egy szóval, a vezetők által remélt hatás elmaradt, a mozgalom nagyon szük mederbe szorult.

Kossuth Ferencz köruton.

— Az *Egyetértés* kiküldött tudósitójának táviratai. —

Debreczen, nov. 18.

Debreczenben a *Kossuth* Ferencz itt tartózkodása alkalmából rendkivül lelkes a hangulat. Az utczákon nyüzsög a nép. Ma több különvonattal jött be a környék népe Debreczenbe, hogy Kossuth Lajos fiát láthassa, hallhassa. A hajdu városokból több ezer ember jött zászlókkal.

A tegnapi bevonuláskor több szerencsétlenség is történt, számosan rosszul lettek a nagy tolongásban.

Kossuth Ferencz lakása előtt állandóan nagy tömeg áll és éljenez. Kossuth több izben kifejezte meglepetését a rendkivüli fogadtatás felett. Tegnap és ma látogatást tett *Dégenfeld* főispánnál, az alispánnal, *Kiss* Áron ref. püspöknél, *Wolafka* katholikus püspöknél. A tegnapi Csokonay-estélyen az egész intelligenczia, pártkülönbség nélkül, jelen volt.

A mai nap programmja bőséges alkalmat adott a népnek, hogy a Kossuth-névnek áldozzon, tiszteletét kifejezze.

Délelőtt volt *népgyülés*, melyen Thaly megtartotta a *beszámolóját*. Azután a küldöttségek fogadása következett. Délután a temetőben volt ünnepély.

Thaly beszámolója és a népgyülés.

A népgyülés a hires debreczeni kollégium óriás nagy udvarán volt s délelőtt fél 11 órakor kezdődött. Az egész udvar megtelt s a folyosók, ambitusok is telve voltak néppel. Az udvar jobb oldalán emelvényt állitottak fel s itt foglaltak helyet a képviselők Kossuth Ferenczczel, a kit már megérkezésekor nagy lelkesedéssel fogadott a közönség.

A népgyülést *Kiss* Albert orsz. képviselő nyitotta meg lelkes beszéddel.

Thaly Kálmán beszéde.

Thaly Kálmán a zászlókkal feldiszitett emelvényen a szószékre lépve, megtartotta az összegyült választók előtt *beszámoló* beszédét.

Beszédének bevezető része után az *egyházpolitikáról* szólva, azt hangsulyozta, hogy az ország két táborra, a klerikális és liberális táborra szakadt elannyira, hogy a pozsonyi katholikus nagygyülésen elhatározták, hogy csakis igazhitü katholikus képviselőket fognak a képviselőházba küldeni, vagyis, hogy a képviselőben nem az elvhüséget, hanem a hithüséget keresik. Ez által pedig oda jutnánk, hogy Magyarországon egy uj középkor keletkeznék a máglyákkal s az inkvizicióval.

Volt idő, a mikor bevitték a harczba a turini remete szent nevét is, megrágalmazva azt is. A magyar parlament természetesen visszautasitotta e rágalmat, volt benne annyi becsület, hogy a rágalmat, pártkülönbség nélkül utasitotta vissza és elégtételt szolgáltatott annak a férfiunak, a ki akkor még élt, sőt a rágalmazó hirlap szerkesztője, a ki véletlenül képviselő, felkelt és kijelentette, hogy a rágalmazás tudta nélkül került a lapjába.

Én, uraim — mondá Thaly — történetiró vagyok, a Rákóczy historikusa s igy nem akarok hütlen lenni Kossuth Lajos iránt sem. (Éljenzés.) Ezért méltóztassanak megengedni, hogy egy adatot emlitsek fel, amely tudtommal még nyilvános helyen felemlitve nem volt és amelynek valódiságáról én itt, önök előtt, teszek tanubizonyságot. (Halljuk.)

Mikor istenben boldogult, megdicsőült hazánkfia utolsó politikai levelét az egyházpolitika tárgyában *Helfy* Ignácz képviselőtársamhoz megirta, Helfy a levelet közzétevén, a klerikális sajtó még azt is gyanusitásokkal illette s eleinte suttyomban támadták meg, utóbb más módon is, hogy nem valódi a levél, mivel nem volt egészen sajátkezü irása a megdicsőültnek. (Halljuk!) Ennyire mentek a gyanusitásokkal.

Tisztelt választók! Nekem alkalmam volt látni ennek a levélnek az eredetijét, a mely a boldogult nagyemlékü kormányzó ur halála után, töredékében ugyan, de a teljes szövegében előkerült. *A levél Kossuth Lajosnak sajátkezü irása* (éljenzés). Tudniillik az eredeti fogalmazvány. A reszkető agg kezébe véve a tollat, megirta azt a levelet s a levél utolsó részéig eljutván, öreg, beteg kezei megtagadni látszottak a szolgálatot.

Akkor abba hagyta és kissé pihenve, ujabb erővel fogott hozzá. És épen ez az a fontos második része a levélnek, a mely Kossuth azt a hires passzusát tartalmazza, hogy mikor az egyházpolitikai javaslatokba a szabadelvü párt végre hajlandónak mutatkozott a polgári házasság törvénybe iktatására, akkor a függetlenségi és 48-as párt tagjainak «az én nézetem szerint — irja Kossuth Lajos — kötelességük rászavazni, mert a jót, még ha az ördögtől jön is, visszautasitani nem szabad.»

Ezeket a szavakat saját kezével irta, én olvastam és tanubizonyságul megmutattam négy képviselőtársamnak is. Az iratot családi ereklyeként őrzik, de egy részével engem, az önök képviselőjét tiszteltek meg.

Ezek után teljes nyugodtsággal szavazta meg az egyházpolitikai javaslatokat.

A protestánsok tudták, hogy pld. a gyermekek vallásáról szóló javaslattal áldozatot hoznak, de hiszen a protestantizmus, amióta van, mindig csak áldozatot hozott.

Az egyházpolitikai gyanusitgatások ránk fogták, hogy titkos kormánypártiak vagyunk, pedig a párt most is erős ellenfele a közjogi téren ja kormánynak s az lesz ezután is. Támadni fogja mindig, a hol az rászolgál.

A *nemzetiségi izgatásokról* szólva, hanyagsággal vádolja a kormányt. Felhozza *Berzeviczynek* a delegáczióban mondott szavait s megjegyzi, hogy Berzeviczy a hamis térképek kérdését csak azután hozta fel, mikor már nem volt államtitkár. Most már nagyon elfajult a kérdés (*Ozoki oláh!* felkiáltások.), felhozza a *katonai levelezésekben* a kormány törvénytelen eljárását. A *katonai büntető törvény* szégyenfoltunk. Az ügy valóságos tengeri kigyó s sehogy sem jut partra. A *katonai akadémia* kérdéséről szólva, felhozza a delegáczióban történteket, *Ábrányi* Kornél felszólalását. Ábrányi, bár nemzeti párti, mégis fejtegette egy német nyelvü katonai akadémia fontosságát. A mi pártunk — ez a titkos kormánypárt — mindig magyar katonai akadémiát kivánt és kiván.

Áttér ezután a *közgazdasági kérdésekre* és jellegzi a gazdasági élet hanyatlását, a melyen a kormány nem tud segiteni. A legnagyobb baj a közös vámterület, a mely Ausztria iparának nyit piaczot, a magyar nyerstermékek rovására. Beszél a *mezőrendőrségi* törvényről, melyről a párt előre megmondta, hogy kivihetetlen s jóslása be is teljesedett, mert a törvény nem a magyar viszonyokra van alkalmazva.

A *közigazgatási* reformokról szólva, hangsulyozza a kinevezési rendszer hátrányait. E rendszerrel, e reformmal szemben mindig állást fog foglalni.

Beszédét azzal végezte, hogy nem veszi tovább igénybe a hallgatóságot s átadja a szót egy nála ékesebben szóló férfiunak. (Viharos éljenzés.)

Thaly Kálmán beszédének elhangzása után Kossuth rögtön a szószékre lépett. Leirhatatlan az a lelkesedés, a melylyel Kossuthot fogadták. Legalább öt percz telt el, a mig szóhoz juthatott. Kossuth csak hajlongott, kalapját levette, beszédét csak nagy sokára kezdhette meg.

Kossuth Ferencz beszéde.

Uraim! Az önök nagyérdemü képviselője azt mondta, hogy ő utána egy ékesebb szóló ember fog önökhöz beszélni. Ez az egyetlen dolog az, a mi nem felel meg a valóságnak mindazok közt, a mit ő mondott. Én 44 évig voltam távol hazámtól, nem saját jószántamból, hanem számüzve, mint gyermek, miután három hónapi várfogságot szenvedtem. Ezen 44 év alatt kötelességet és pedig szent kötelességet teljesitettem atyám iránt, ki a magyar hazának is atyja volt. (Éljen.) Én ezen 44 év lefolyása alatt külországban élve, sokszor életem viszontagságai következtében messzire elsodortatva az atyai háztól soha magyar szót nem hallottam, mégis megtartottam nagy szózatomat, mint ahogy megtartottam magyarul, magyarosan érző szivemet, de ékesen szólni nem tudok, minthogy negyvennégy évi távollét alatt magyar ékesszólásomból sokat vesztettem el, még akkor is, ha nem mint gyermek távoztam volna hazámból, hanem mint férfiu. (Éljenzés.)

Uraim! Az én képviselőbarátom, Thaly, megemlité az év eseményei közt azon határtalanul szomoru eseményt, mely az egész országot gyászba boritá, de engemet még mélyebb gyászba borított, mint az országot. Ekkor uraim Debreczen városának képviselete osztozott az én fájdalmamban.

Eljöttem megköszönni ezt Debreczen városa polgárainak és azt látom, hogy engem csakugyan oly testvéri érzülettel fogadtak, mint amilyenre számitottam akkor, midőn atyámat, mint az ő édes apjukat siratta. Összehasonlitá Thaly a honalapitó Árpádnak és atyámnak alakját. Azt mondotta, hogy ugy, mint Árpád, bevilágitá Európát az ő nagyságának világával, ugy édesatyám is bevilágitá nem csak Európát, hanem más világrészeket is a magyardicsőségével, mivel az ő nevétől a magyar haza eszméje és a magyar haza dicsősége soha sem vált el. Nagy különség van azért mégis a magyar nép ezen két dicsősége és a világosság között, melyet ezek vetnek a világra. Árpád mint honfoglaló győztes vezér telepedett ezen országba. Árpádnak hadai mint pusztitó hadak törtek Európa minden részére, mindenütt féltek a magyaroktól. Ismeretes az a mondás, hogy a magyarok nyilaitól őrizz meg minket uristenünk. Diákul is elmondhatnám: de jobb igy. Ez imádság tárgya volt azon időben. Atyám legyőzetése után ment a külföldre és mégis a legyőzetés után a magyar név oly nagygyá lett, mint a milyen soha nem volt a diadalok között. (Lelkes éljenzés.) Továbbá, uraim, a magyar név növtől akkor, midőn a magyar név ismertté lett az egész világon annyira, hogy a most küzdő japánok iskoláiban is tanitják, tisztelik a magyar nevet és a magyar nevü Kossuth Lajost, akkor uraim nem félni tanultak az emberek a magyar névtől, hanem tisztelni tanultak a magyar nevet, mint olyan nemzetnek a nevét, ki óriási többségekkel szemben megtudta védeni saját nevét és alkotmányát.

Uraim ezt a nagy különbséget akartam jelezni az én kedves barátomnak szavaira vonatkozólag, a ki én nekem a történelmi tudományokban igen tiszteletreméltó mesterem lehetne, de felszólalásának nem az a czélja, hogy megköszönjem önöknek azon rendkivül szives fogadtatást, melyben engem részesitettek. Önök jól tudják, uraim, hogy én most jöttem haza, azt is jól tudják, hogy mért maradtam 44 évig távol.

Távol maradtam 44 évig azért, mivel édes atyám egy nagy eszmének, Magyarország függetlensége eszméjének volt képviselője. Mellette maradtam addig, mig ezen eszme képviselőjét a gondviselés el nem szólitotta közülünk. Hazahoztam az ő hült tetemeit azért, hogy porait belevegyitsem a magyar föld poraiba és hogy ezen vegyitésből ki lehessen virágoznia azon Magyarországnak, mely az ő eszményképe volt. Jól tudtam uraim, hogy az ő sirja olyan hely lesz, melyre egy magyar ember sem fog elzarándokolhatni, senki sem fogja elhagyhatni anélkül, hogy honszerelmet és honszeremlében nagyobbulást ne meritene gondolataiból. Meg voltam arról győződve, hogy ha az ő hantja távol földön nyugodott volna, bár uraim Olaszország városai versengtek azért, hogy melyikben nyugodjék, meg voltam győződve arról, hogy akkor megfosztottam volna Magyarországot attól, hogy az ő csodás hazaszeretetéből ihletet meritsenek a zarándokok. De mikor hazaszállitám atyámat, nagy dicsőséggel halottas utjában, meggyőződtem olyasvalamiről, a mit ő nem tudott és én még kevésbé tudtam, mint ő. Meggyőződtem arról, hogy egész Magyarország siratta öt, mert egész Magyarország szereti a halottat. Meggondoltam, mily jelentőséggel lehet ezen szeretet-nyilvánulás. Hiszen azok közül, a kik őt siratták, alig volt néhány, alig száz ember Magyarországon, kik őt szemtől-szembe látták. Mit siratták tehát benne? A magyar nép siratta megváltóját, édes apját. Megsiratták olyanok is, a kik életében ellene küzdöttek. Ez azt teszi, hogy minden magyar szivében benne él titokban, vagy nyiltan az eszme, mely édes apám életének czélja volt.

Mikor én erről meggyőződtem, azt láttam, hogy haza hozván édesatyám hült tetemeit, rám nagy kötelesség hárult. Jól tudom, hogy vannak az ő elvei között olyanok, melyek a jelen viszonyokhoz nem alkalmazhatók, de melyeket azért mégis meg kellett neki tartani, a hogy ő maga mondta, hogy kell, hogy oly emberek is legyenek, kik az elvhüségben törhetlenül állanak, mivel az elvhüség földében elhintett mag kikelhet még halottaiból. De uraim *a mai viszonyokkal tökéletesen megegyeztethető a főelv: Magyarország függetlenségének elve.* Hiszen mi alkotmányos államban élünk, hol a nép akarata, a nép által megválasztott képviselők akarata törvényeket alkot: kérdem tehát, mi hátráltatná azt, hogy a magyar népnek többsége oly képviselőket küldjön az országgyülésre, kik oly törvényeket alkossanak, melyekből kifejlődjék Magyarország állami függetlensége. *Magyarország mostani királya kivételt képez 350 éves történelmünkben és megtartja azon alkotmányt, melyre megesküdött.* Kérdem, ki mondja azt nekünk, hogyha Magyarország képviselői megszavazzák azon törvényeket, melyek biztositékai Magyarország függetlenségének, a magyar király meg nem fogja tartani és nem fogja szentesiteni, hiszen akkor nem lenne alkotmányos magyar király, pedig az. De többet erről szólni nem fogok, csak általánásságban jeleztem, hogy én, ki *nemsokára politikai pályára fogok lépni* mindenesetre azon párt tagjai közé fogok állni, kik hazánk állami függetlenségét rég követelték. Ezen pár mint igen kis töredék kezdte kitartó működését. Heten voltak először, most pedig vannak százan, vagy többen. Ez reményt adhat nekem a jövőre is, kivált ha megmutatjuk, hogy mi tudunk megfontolva működni, tudunk békés eszközökkel bár, de czélszerüen küzdeni, tudjuk megváltoztatni azon magyar jellemet, mely sok szerencsétlenségre vezette hazánkat, a széthuzást, dolgozni nem szeretést. Mert uraim, csak ugy érhetünk czélt, ha mi összetartunk és megegyezésben dolgozunk hazánk függetlenségére és

A honvágy és a büntett.

A képviselőház pénteki ülésén terjesztette be báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter a jelentését az 1893—94. évben a közöshadseregben és a honvédségben előfordult öngyilkossági esetekről.

Az öngyilkosság a hadseregben mindig nagyobb számmal fordul elő, mint a polgári életben s a statisztika tanusága szerint az összes öngyilkossági és szökési eseteknek több mint egy harmadrésze november hóban történik.

A hadseregben előforduló öngyilkosságokat és szökéseket általában véve a rossz bánásmód rovására tudták be, mignem dr. Dircksen német törzsorvos a mult évben rámutatott arra a körülményre, hogy a szökés a leggyakoribb a harmadik év végén, mikor a katonát a tényleges szolgálatból való elbocsátástól csak napok választják már el s a honvágy oly elemi erővel fogja el, hogy nem törődve a szigoru büntetéssel s az utánszolgálás kényszerével, dezertál.

Ezóta a katonaszokevényekkel szemben a hadseregben humánosabb felfogás uralkodik.

Épen most jelent meg Lipcsében egy rendkivül érdekes könyv, dr. Maak Ferdinánd hamburgi gyakorló orvostól, a mely a honvágy beteges elfajulásával foglalkozik, s a mely nemcsak a katonai szökéseket vezeti vissza a honvágyra, hanem azt mondja, hogy a honvágy egy természetes önsugallatbeli állapot, a mely ha más, alkalmas szuggeszcziókkal ugyanabban az időben lép fel, gyujtogatásra, gyermekgyilkolásra, öngyilkosságra és más büntény elkövetésére is késztet.

A honvágy a századunk első felében megjelent orvosi könyvekben nagy szerepet játszott. Azóta a honvágygyal kevesebbet foglalkoztak, mert a forgalmi eszközök tökélyetesedése a honvágyat megakadályozza abban, hogy betegséggé fejlődjék. Már csak az a tudat, hogy az ember néhány óra alatt hazájában lehet, elejét veszi a honvágy beteges elfajulásának.

A honvágygyal két száz évvel ezelőtt kezdtek az orvosok nosztalgia néven foglalkozni. Később aztán a honvágy többféle nevet kapott, a melyek azonban mind egyjelentőségüek: nosztomania, nosztopatridalgia, nosztopatridomania, filopatridalgia, pothopatridalgia, fothopatridomania.

A honvágy nemcsak az európaiaknál, hanem az indusoknál, négereknél, szibériaiaknál, eszkimoknál stb. is előfordul. Régebben azt hitték, hogy a sikon lakók kevésbbé érzik a honvágyat, mint a hegylakók. Ez tévedés, s azt mondhatjuk, hogy a honvágy mindenütt tapasztalható, a hol a természetnek valami sajátos jellege van. Érettebb koru férfiak és a nők általában kevesebbet szenvednek honvágyban. A honvágyat még az állatoknál is megfigyelték egyes természettudósok.

A honvágy nem tulajdonképeni betegség, hanem lelkiállapot, a mely kezdetben kisebb foku levertségben jelentkezik, de a körülményekhez képest őrjöngéssé és hülyeséggé is fajulhat s bünytények elkövetésére készteti az illetőt.

Hettich a nosztalgiáról irt értekezésében emlit is fel nehány gonosztevőt, a kiket saját vallomásuk szerint semmi más nem ösztönzött a bün elkövetésére, mint a honvágy. Maak idéz is néhányat ezek közül az esetek közül s utal a német birodalmi törvényszékek jegyzőkönyvi számára, a melyek alatt ezeknek a bünpereknek irományai feltalálhatók.

Dorath Katalin, tizenkét éves cselédleány, tiz éves korában elszegődött hazulról. Szolgálati ideje alatt megfojtotta első gazdájának tizenöt hetes gyermekét, nehány hét mulva pedig második gazdájának tizennégy hetes kis leányát, a nélkül, hogy gyanut ébresztett volna. Harmadik helyén háromszor gyujtogatott. Végre bevallotta mind az öt bünczelekményét s egyedüli okul azt hozta fel, hogy honvágya volt.

Egy másik esetben egy 13 éves cselédleány felgyujtja gazdájának házát, azután két évig otthon marad, s ismét visszamegy előbbi helyére, ahonnan azonban tizennégy nap mulva, mikor ismét gyujtogatási kisérletet követett el, elbocsátják. Néhány hónap mulva aztán a második gazdájának is felgyujtotta a házát. Dr. Spittarostocki egyetemi tanár ezzel az esettel foglalkozott tudományos szempontból s a honvágy következtében elkövetett gyujtogatásról a következőket mondja:

Határtalanul lelketlen és ostobán megválasztott eszköz ugyan felgyujtani az idegen gazda házát, hogy visszatérhessen szeretett szülőföldjére, azért mégis van benne némi következetesség. A gazda és a leány szülői megtagadták volna tőle, hogy visszatérhessen, s ha megszökött volna szolgálatából, akkor sem ért volna czélt. Ezért gyujtotta fel a gyülölt házat, ezért akarta szétrombolni. Az orvos, aki tudja, hogy egy határtalan honvágy mint okozhat hektikus lázt, agyvelőgyuladást, öngyilkosságot, az nem fogja ezt az esetet piromániának, gyujtogatási mániának mondani.

Hettich emlitett dolgozatában még egy esetet emlit fel, a melyben egy tizenhatéves cselédleány vitriollal megöli a reábizott egy éves kis gyermeket. Hettich következőleg rajzolja a leány lelki állapotát. Csütörtök reggel a fölkelésnél a leányt erős honvágy szállja meg s először czikázott át agyán a dolat, hogy megöli a gyermeket, eszébe jutott, hogy szülőföldjén hallotta, hogy a vitrioltól meghal az ember, azért elhatározta, hogy abból ad be a gyermeknek. A vitriol romboló hatását nem ismerte s azt hitte, hogy attól a gyermek nyugodtan el fog aludni. Egész délelőtt ezekkel a gondolatokkal küzködött s mint később bevallotta, a következő eszmék kereszteztek egymást agyában. Azt hitte, a gondolatot kiverheti a fejéből, de ez nem sikerült neki. Azt is tudta, hogy terve gonosztett, de hogy minő büntetés van rá kiszabva, arról sejtelme sem volt. Sajnálta a kis gyermeket, de egy belső hang ösztökélte, hogy «most már nem szabad másként cselekedned», nem tudott már magán segiteni s nem volt lelkében más érzelem, mint a vágy, hogy haza mehessen . . . Végre megjött a pillanat, a melyben elhatározta, hogy mégis meg fogja a gyermeket ölni. Elment egy gyógyszertárba vitriolt venni, de itt nem adtak neki. Az a gondolat azonban, hogy vitriolt szerezzen, nem hagyta gyugodni s végre kapott . . . Mikor gazdája az esti imát mondta, a leány tünödött, hogy ne hagyjon-e föl szándékával. Miután fél tiztől tizenkettőig aludt, felébredt, képtelen volt többbé a honvágy miatt elaludni s reggelig sirt. Pénteken reggel aztán végrehajtotta a tervét azzal a lelki megnyugvással, hogy most majd hazamehet. A törvényszék az enyhitő körülményt tekintetbe véve, négy évi dologházra itélte.

Zangerl József a honvágyról irt és 1840-ben megjelent könyvének 74-ik lapján egy még érdekesebb esetet emlit.

N. Lizi 9½ éves cselédleányt elszegődtették egy órányira a szülőföldjétől. Nemsokára azután honvágya keletkezett s az urnőjét kérte, ereszsze haza. Mikor ez azt megtagadta, hazaszaladt s azt mondta az anyjának, hogy honvágyból meg kell halnia. Az anyja azonban, miután a leány semmi rosszat sem tudott a helyére és urnőjére mondani, visszaküldte, s azt mondta, hogy ott kell neki maradnia, hacsak a gyermek meg nem hal. Néhány nap mulva a gyermek görcsöket kapott és meghalt. Másnap a leány összecsomagolta holmiját s haza akart menni, az urnője azonban nem engedte. Harmadnap eljött az anyja s a leányt sirása és jajgatása daczára is kényszeritette, hogy maradjon meg a helyén, egy hároméves kis gyermek mellett. Ez volt vasárnap. Hétfőn a lakháztól néhány lépésnyire eső szérü kigyult, de eloltották. Kedden az urnője, a ki a kis gyermekét egészségesen hagyta otthon, mikor hazajött, a leányt a nyitott katekizmus mellett találta egészen nyugodtan. A gyermeke után kérdezősködve, a leány az ágyra mutatott s azt mondta: — «Én nem tettem neki semmit.» — A nő odarohant az ágyhoz, s a gyermekét vánkosokkal letakarva holtan találta. Azonnal a cselédleányra gyanakodott, s ugy kellett kiszabaditani a kezei közül, mert megakarta ölni. — A leány a törvényszék előtt a következőket vallotta: Nem tetszett nekem a helyem, mert haza vágyódtam. Tudtam, hogy a kis gyermek halála után haza mehetek, azért egy kendővel fojtogattam, mig egészen kék lett; de megsajnáltam a gyermeket s megint levettem a kendőt; egy óra mulva azonban merev görcsöket kapott és meghalt. Miután nem engedtek hazamennem, felgyujtottam a szérüt, abban a reményben, hogy urnőm, ha leég a pajtája és a háza, nem fog majd gyermekdajkát tartani. Miután ezzel sem értem czélt, a gyermeket az ágyra tettem, betakartam a fejét vánkosokkal s ráültem, mig csak meg nem halt. A legkisebb megbánást sem tanusitotta, a kihallgatásnál és a fogságban oly elfogulatlan és gyermekies volt, mintha egy verébnek csavarta volna ki a nyakát s folyton azt kérdezte, miért nem engedik haza a szüleihez. A urnője azt mondja, hogy a reábizott gyermekekkel a legszeretetteljesebben bánt s különben éles észt árult el a tárgyalás és a kihallgatás alatt.

A kérdés most már csak az, hogy mennyire beszámitható az, aki honvágytól gyötörve követi el a bünteny. Erre vonatkozólag Maak a legjelesebb pszichológusok véleményét idézi, mi azonban ezek közül csak kettőét fogjuk reprodukálni.

Az első dr. Wilbrand Gyula volt, erlangeni egyetemi tanár, a ki törvényszéki lélektanában a következőket mondja: A honvágyra vonatkozólag már utaltam arra, hogy az, mint határozott betegség, a lelki betegségek közé tartozik és nincs a melankholiával. De azért nem kell mindenkit, a kit honvágy gyötör, a priori lelki betegnek tartanunk, mert ennek csak végső fokán lesz azzá. Minthogy azonban a honvágy oly jelentékeny kedélyváltozásokat és zavarokat okozhat, hogy végre szó sem lehet a beszámithatóságról, azért nem szabad a honvágy következtében elkövetett büntetteket a gonosz szándék, hanem a honvágy rovására irni, s ezt enyhitő körülménynek kell tekinteni.

Még érdekesebben nyilatkozik Krafft-Ebing, aki a honvágyat «cselekvési-örültségnek» mondja. Ezzel a megnevezéssel — mondja — nem akarom a lelki betegségeknek egy uj osztályát föllállitani, hanem az orvosi tudománynak a büntető törvényszékre nézve rendkivül fontos megfigyelését megjelelni, hogy t. i. relative intakt elméjü, azaz semmiféle rögeszmék vagy érzéki csalódások mellett elő nem idézve is fordulhat elő önkivületi állapot, amely aztán beszámithatatlan. Ennek a «lucidus» elmezavarnak az oka a kedélyváltozásban keresendő. Ezeknek a zavaroknak a jog és méltányosság legnagyobb megsértése lehet a következménye, mert az ily állapotban elkövetett büntett a legnagyobb kétségbeesésnek a következménye, a melyben minden erkölcsi és jogi rendről alkotott fogalom megszünik s az akarat teljesen beszámithatatlan.»

A törvényhozás, miután a honvágynak határozott ismertető jele nincs, mindezt figyelembe nem veheti, a kötelesség a biróé, hogy a betegséggé fajult honvágyat, mint enyhitő körülményt figyelembe vegye, a mint azt a méltányosság s a humanizmus követeli.

ha nemcsak a képviselők dolgoznak, de dolgozik az egész nemzet. Én a multban is a munka embere voltam, az vagyok most is és a haza javára dolgozni fogok a politikai és közgazdászati téren. Mindkét téren igyekezni fogok jó példával elöljárni, mivel csakis kitartó munkával érhetünk czélt.

Minden egyes ember, uraim, magában hordja jövőjének csiráját épen ugy, mint a nagy franczia hadseregről mondták, hogy minden közember a zsebében hordja a marschall-botot. Minden ember hozzájárulhat ahhoz, hogy legalább önmaga gyarapodhassék, már pedig, ha minden magyar ember gyarapodott és független anyagilag, akkor függetlenségre vágyik politikailag is. Továbbá, uraim, hozzájárulhatnak sokan ugy is, bár nem minden magyar ember, mert nem mind választó, de sokan hozzájárulhatnak, hogy eljönnek leszavazni és választanak oly képviselőt, mint Thaly Kálmán. De ezen a téren sem akarok tovább menni. Nem akarok a mai politikáról beszélni, hiszen Thaly Kálmán beszélt arról, csak egyet mondok, hogy mindazon bajok, melyeket felsorolt valamennyien egy helyről erednek, onnan uraim, hogy más állam avatkozik a mi dolgainkba. Uraim, ha önöknek háztartásába a szomszéd asszony avatkoznék be, megtörténnék ott, azt hiszem, hogy előbb a feleség, azután önmaguk vernék ki a szomszéd asszonyt. Már pedig, uraim, nálunk igy van, hogy minden mozzanatba beavatkozik a közös ügy, nem birunk egy falat kenyeret sem tenni a szánkhoz, mert ebbe is beavatkozik a közös ügy. Elmondja azt Thaly, miként hozzák be más ember buzáját és mi kénytelenek vagyunk más ember buzájának lisztjét enni.

Uraim! czélul kell azt kitüzni, hogy a magunk házában parancsoljunk, mi nem kivánunk más házában parancsolni, kiki végezze a maga dolgát, ebben semmi elérhetetlen dolgot nem látok. Meg fog történni az, ha mi oly szépen haladunk, mint a hogy eddig haladtunk, oly szépen gyarapodunk, mint eddig gyarapodtunk, akkor megtörténhetik, hogy a két furcsa házaspár között, az osztrák és a magyar között mi lennénk az erősebbek és az osztrák sem szeretné, ha mi avatkoznánk az ő dolgaiba. Maradjon kiki a maga házában és erről sem kivánok többet szólani.

De áttérek uraim arra, a mi engem a mai napon leginkább érdekel. Áttérek ezen kedves városra, hol én mint igen kis gyermek laktam és a honnan eltávoztam szenvedni a hazáért, mert eddig mást mint szenvedni e hazáért nem értem. Emlékszem, milyen volt akkor Debreczen. A távol mult homályos fátyolán látom Debreczent. De azóta azt látom, hogy Debreczen óriásit haladt, nagy örömmel látom ezt.

Tudom minek köszönhető ez: Debreczen polgárai erényének, köszönhető annak, hogy Debreczen polgárai között a családi szentély szent, polgárai munkás emberek és takarékosak. Ezekből a forrásokból ered Debreczen felvirágozása. A multban is uraim Debreczent nem a falak védték, hanem Debreczen polgárainak melle. Én nagy örömmel látom, mennyire haladt Debreczen, de azt is nagy örömmel látom, hogy önök mekkora lelkesedéssel fogadták azon embert, ki azon nagy embernek nevét viseli, kit önök mindnyájan szerettek, s ezen lelkesedése önöknek a reményt kelti bennem, hogy akkor, midőn én a hazáért küzdeni fogok békével, törvényesen, szilárdan, hogy akkor az önök jóakarata engem támogatni fog és azon lelkesedésök is, melyet önök most nekem előlegeztek. E reményben mondom önöknek: a viszontlátásra! (Lelkes, hoszszantartó éljenzés.)

Kossuth Ferencz beszéde után *Somogyi* Pál, a függetlenségi kör elnöke zárta be a népgyülést. A sok ezer embertől álló gyülekezet szétoszlása, távozása körülbelül egy órai időt vett igénybe.

Küldöttségek tisztelgése.

A népgyülés után Kossuth Ferencz a kiséröivel elhagyta a kollégium épületét s Thaly Kálmánnal kocsira ült, hogy a kereskedelmi akadémia palotájába hajtasson. A kocsi csak lépésben haladhatott a nagy embertömegben. A közönség lelkesen éltette Kossuthot és Thalyt.

Az akadémia előtt sorban álltak az agghonvédek, a kikkel *Kossuth* kezet fogott. A lépcsőnél *Zádor* Lajos üdvözölte a vendégeket. Az akadémia nagytermében ezután egyik küldöttség a másikat érte.

Először az 1848/49-es honvédek egyletének küldöttsége tisztelgett, a kiknek nevében dr. *Hegedüs* Pál beszélt. Kossuth meghatottan mondott köszönetet az agg honvédeknek, megjelenésükért.

Ezalatt az akadémia tornaterme zsufolásig megtelt *Hajdumegye minden városa és községéből összesereglett* küldöttségek tagjaival. *Kossuth* Ferencz beléptekor Bocskay népe viharos éljenzésbe tört ki.

Szinay Gyula orsz. képviselő üdvözlő beszédére *Kossuth* Ferencz következőleg válaszolt:

Uraim! A népeknél a legszebb erény a kitartás azon eszmékhez, a melyek a haza jólétét, függetlenségét vannak hivatva megteremteni és fentartani. A *Bocskay* lobogó, a melyet önök szent ereklye gyanánt megőriztek, tanuja annak, hogy tudtak ezekért az eszmékért küzdeni is. Ott van még e zászló, ott lobogott édes atyám alatt is s a vész napjaiban megmentették a jövőnek. E zászló jó kezekben van most is, hogy lelkesedést, vitézséget tudnak alatta meriteni, mint őseik. Zászlójuk zöld szinü, a zöld pedig a reménység szine. Midőn megláttam e lobogót, reményem megerősödött, hogy a magyar nép lelkesedése a szent eszmékhez fennáll s hogy törekvésében mindig megtudja találni a helyes utat, a mely hazánk függetlenségéhez vezet.

Kossuth beszéde rendkivüli hatást tett a Hajdu városok részére. Kossuth ezután visszament a terembe. *A Bocskay-zászlót meghajtották előtte* s egy öreg Bocskay-huszár a 48-ból megmaradt kürtjét fujta.

Ezután a Kossuth-szoborbizottság tisztelgett; szónoka *Komlóssy* Artur volt. B. *Nagy* János, a debreczeni függetlenségi kört vezette fel. *Kocsár* Gábor átnyujtotta az okmányt, mely Kossuth Ferencznek a kör tiszteletbeli elnökévé történt megválasztásáról szól. Kossuth megköszönte a megtiszteltetést.

Hajdu-Böszörmény négszáztagu küldöttsége nevében Sóvágó Gábor mondott üdvözletet. Okmányt adott át Kossuthnak, mely arról szól, hogy apja után őt is megválasztották diszpolgárukul.

A hajdunánási függetlenségi kör küldöttsége élén *Kovács* László elnök mondott üdvözletet.

Hadház község *kétszáztagu* küldöttségét *Veszprémi* István ügyvéd vezette.

A *debreczen-hajdumegyei tanitók* küldöttségének élén *Dávid* Mihály beszélt.

A *bárándi kerület* nagyküldöttségét *Illyés* Bálint képviselő vezette Kossuth elé. Kossuth valamennyi küldöttség szónokának hosszabb beszéddel válaszolt s szavai mindig lelkesedést keltettek.

A honvédsiroknál.

Debreczen, nov. 18.

Délután az egész közönség kivonult *Kossuth* Ferenczczel a temetőbe, a honvédsirokhoz, a hol a dalegyletek elénekelték a Hymnuszt és Szózatot. *Kossuth* Ferencz rövid beszédet mondott s megkoszorúzta a honvédsirokat. *Diószeghy* Mihály elszavalta *Jánossy* Zoltán alkalmi költeményét. Ezután a menet visszavonult a városba. Kossuth estig látogatásokat tett.

Kossuth Ferencz és Wekerle.

Debreczen, nov. 18.

Debreczenbe kiküldött tudósitónktól ma a következő táviratot kaptuk: Kossuth Ferencz ma megbizott, hogy az *Egyetértésben* határozottan czáfoljam meg a *Magyarország* szombati számában megjelent s az ő Wekerlénél tett látogatásáról szóló tudósitását, a melyben részletesen le volt irva, hogy ő másfél órai látogatást tett a miniszterelnöknél s hogy a miniszterelnök helyeselte az ő körutazását. Az egészből annyi az igaz, hogy ő merő udvariasságból meglátogatta a minisztert. A miniszterelnök és közte lefolyt beszélgetésről megjelent tudósitás helytelen és alaptalan.

VIDÉK.

A román kérdésről.

— Az *Egyetértés* tudósitójának távirata. —

Kolozsvár, nov. 18.

Pázmándy Dénes az éjjeli gyorsvonattal Kolozsvárra érkezett, hogy a román liga müködéséről felolvasást tartson. A pályaudvaron nagy közönség várta s az egyetemi ifjuság is künn volt. A rendező-bizottság nevében *Sándor* József az Emke főtitkárja üdvözölte, az egyetemi ifjuság nevében *Kremer* köri elnök. — Pázmándy ma több látogatást tett s a többek közt *Moldován* Gergelyt is meglátogatta, ki átadta neki a román ligáról most irott röpiratának egy példányát. A felolvasás előtt az egyetemi hallgatóság tisztelgett Pázmándynál, aki ma délután tartotta meg felolvasását a román liga müködéséről, a központi szálloda disztermében, a hol nagy és előkelő közönség volt együtt.

Pázmándy mindenek előtt kijelentette, hogy nem vezeti ellenszenv az oláhok ellen, sőt ellenzőleg sok oláh barátja van. De annak a külföldi agitácziónak, melynek czélja megrágalmazni Magyarországot Európa előtt, immár véget kell vetni. Természetes, hogy ha az oláhoknak jogos sérelmeik vannak, azok meghallgatandók; ezért kivánatos, hogy belépjenek a parlamentbe, mert akkor a nyilvánosság előtt müködnek s nem, mint most, titokban. A románok Magyarországot poliglottnak nevezik. Melyik nagy állam nem poliglott most?

Hangsulyozta ezután Pázmándy Erdély fontosságát és kijelentette, hogy a választási törvény kivihetetlen, az halva született. Képzelhető-e, hogy három nyelven tárgyaljon egy biró, vagy egy közigazgatási tisztviselő. Örül, ha egy nyelven tud. Jó tisztviselők vannak. Végre is a jó közigazgatás és biráskodás a fő. Az pedig kétségtelen, hogy ez államban a magyar nyelv az első. Rátérve a külföldi mozgalmakra, kijelenti, hogy az egész magyarországi román mozgalom nem egyéb, mint külföldről szitott tüz. Egy organizáczió arra, hogy ha Magyarországot valami baj érné, akkor itt minden kész legyen egy nyilt kitörésre, mely az ország haderejének egy részét lekösse. Ha pedig nem adódnék erre alkalom, akkor a mozgalom mégis valamelyes rekompenzácziót eredményezne. Előadja ezután részletesen a hágai kongresszus eredményét, melyen az oláh liga csufos kudarczot vallott. Rátér arra, hogy őt Wekerle ágensének nevezték el az oláhok. Érdemesnek se tartja foglalkozni e váddal, de kijelenti, hogy a nemzetiségi kérdés ügyében, akárki legyen a kormányon, ő a nemzeti államhatalom mellett fog tartani. Itt az ideje, hogy az államhatalom teljes erejével föllépjen és eltiporja a román ligát, mely ügynökségeivel, szervezett irodáival elárasztotta egész Európát és a melyek tisztán irredenta czélokat szolgálnak. Egyesiteni akarja az összes oláhokat egy állammá. Ez dákoromanizmus. A liga ellenség, melyet nekünk le kell vernünk. Sürgősen szükségesnek tartja a felekezeti középiskolák államositását. A népiskolákat kevésbé tartja fontosaknak, de az oláh középiskolák ellenségeket nevelnek. Mindazonáltal az összes felekezeti középiskolákat államositani kell. Kivánja a román klérus reformálását, mert türhetetlen, a mi a szószékről történik. Előadja, hogy a külföldön léte alatt hallotta, hogy a magyarországi román foglyokkal kegyetlenül bánnak. Tanulmányozta tehát a franczia, belga és holland, valamint az angol börtönrendszereket, azután meglátogatta Lucaciuékat, kiket páratlan kényelemben talált. Bemutat egy kis kézi bilincset, melyet Francziaországból hozott. E bilincscsel minden vizsgálati foglyot megláncznak. A vizsgálati foglyok sehol oly kiméletes, enyhe bánásmódban nem részesülnek, mint nálunk. Az előadást azzal végezte, hogy felkérte a közönséget, egyesüljön a hazafias oláh elemekkel társadalmi uton. A szabad előadás után Sándor József köszönetet mondott Pázmándynak, a kit zajosan megéljeneztek. A felolvasó tiszteletére este bankett volt.

III. Sándor czár temetése.

Pétervár, nov. 18.

A Péter-Pál templomban mondott gyászmisén jelen voltak: a czár, az özvegy czárné, Alix herczegnő, a dán király, a nagyherczegek és nagyherczegnők, a walesi herczeg, a koburgi herczeg, a görög király, Károly Lajos főherczeg, Henrik porosz herczeg kiséretével, Miklós montenegrói fejedelem, a yorki herczeg és a franczia küldöttség. A mise után az egész császári család és a külföldi fejedelmi személyiségek hódolatteljesen elvonultak a czár holtteste előtt.

Délután 4 órakor a katholikus Katalin-templomban volt gyászmise, melyen a franczia küldöttség, gróf Montebello nagykövet és a franczia kolónia volt jelen. Az oltár mögötti falon, valamint a karzatokon a czár ezüst czimere volt fekete alapon kifüggesztve. Az oltár előtt pálmák és virágok között az elhunyt czár mellszobra volt felállitva. Sándor szerb király ma tiz óra 45 perczkor délelőtt ideérkezett. A királyhoz szolgálattételre beosztott *Baryatinszky* herczeg és *Schirkowitsch* szárnysegéd a királynak a határig elébe utaztak. A pályaudvaron, a hol diszőrség volt felállitva, *Persiani* belgrádi orosz követ, a pétervári szerb követség, az itt időző szerb tisztek és diákok küldöttsége és a szerb kolinia számos tagja voltak jelen. A királyt Wladimir nagyherczeg fogadta és vele a téli palotába hajtatott.

11 óra 15 perczkor érkeztek meg Frigyes Ágost szász és Albrecht württembergi herczeg, kiket Alexis nagyherczeg fogadott. 11 óra 40 perczkor jött Ferdinand román trónörökös, kit Pál nagyherczeg és a román követség fogadott. A trónörökös a téli palotában szállt meg, ahol a vendégeket Konstantin nagyherczeg, Péter oldenburgi herczeg, Jenő és György leuchtenbergi herczegek, a hadügyminiszter és a tengerészeti miniszter fogadták.

Pétervár, nov. 18.

Ma délután hirnökök kihirdették, hogy Sándor czár temetése holnap lesz.

Róma, nov. 18.

Mint a Stefáni-ügynökség Pétervárról jelenti, *Miklós* czár esküvője e hó 26-ára van kitüzve.

Belgrád, nov. 18.

Sándor czár holnap végbemenendő temetése alkalmából Pera *Fedorovics*, a szerb hirlapirói egyesület elnöke Miklós czárhoz részvéttáviratot intézett.

A czárok temetkezése hajdan és most.

A hajdani Oroszországban a moszkvai czárok temetésének czeremóniája fölöttébb egyszerü és vallásos jellegü volt. Egyszerü fekete, vagy kék ruhában gyülekeztek az udvari méltóságok a halottas szobában, a honnan a szolgálattevő kamarások, — a bizanczi udvarnál *cubiculáriusoknak* nevezték őket — a czár tetemét a lelkész kisérete mellett a Kreml vörös lépcsőjére vitték; innen azután aranyszövettel bevont hordágyon a székesegyházba szállitották a holttestet. Erre csak még egy vallásos szertartás következett. Ennek megtartása előtt az uj czár, a ki disztelen öltözékben követte a ravatalt, bucsut vett a halottól, s visszatért termeibe, valószinüleg azért, hogy ne kellessék tanuja lenni annak, a mint az udvaronczok s a többi méltóságok a holt czár kezét csókolgatták s hangosan jajveszékeltek. Csak Nagy Péter tiltá el e szokást. Más ujitása az volt, hogy a papságnak nem volt szabad többé diszes és ünnepi ornátusban — mint ezt a keleti egyház szertartásai előirják — a tetemnél megjelenni, hanem gyászruhát kellett öltenie. Az uj szertartásosság értelmében az elhunyt uralkodó temetésén jelenlevő idegen fejedelmeknek és herczegeknek fekete köpenyegeket és meleg bort adtak.

Az első ily nagyszerü gyászszertartás annak megalkotójáé volt, Pétervárott. A császár holttestét az egyszerü, kis halottas szobából átvitték az akkor még fából való téli palotának «castrum dolorissá» átalakitott egyik termébe, ahol 14 napig volt kitéve ágyban. A reliquiárium alaku koporsó kivül arany brokáttal, belül ezüst brokáttal volt fedve. Magas trón alatt feküdt a császár a terem egyik fala mellett, skárlátpiros, ezüsttel gazdagon himzett ruhában, ezüst kamizol-köpenyben, csipkegallérral s ugyanolyan kézelőkkel, magas, sarkantyus csizmákkal; a karmazsinpiros bársony mennyezet, a czár aranyból himzett inicziáléit mutatta; a trón közepe pedig a birodalom czimerét, melyet életnagyságban festett csontvázak tartottak. A trónhoz felvezető lépcsőkön a gyászoló Oroszországot, a busuló Európát, Marsot és Herculest ábrázoló bronzszobrok állottak; a falak mellett 4, tizenhat láb magasságu márványgula állott, azokhoz gyászoló nemtők támaszkodtak, fehér márványból faragva. A gulákon olvasható feliratok felvilágositást nyujtottak azok jelentősége felől. Csontvázak tartottak egy függönyt halotti felirattal, mely ilyformán kezdődött: «Gyászolj és sirj, oh Oroszország, atyád, a nagy Péter, elhagy» . . . A függöny fölött Péter képét tartó nemtők voltak láthatók. Más márványalakok az elhunyt czár erényeit jelképezték.

A Péter-Pál templomba vonuló gyászmenet százhatvan csoportból állott. E templomban 6 évig voltak kiállitva a nagy czár eltemetetlen földi maradványai, mig Anna Joannovna császárnő Moszkvában történt koronázása alkalmával elrendelte, hogy azok adassanak át az anyaföldnek. Körülbelül husz esztendővel ezelőtt renoválták Nagy Péter siremlékét, a melyen egy — II. Katalin által 1772 nagy ünnepélyességgel a sirra letett, Csesztnénél zsákmányul ejtett — török basa-zászló fekszik.

A hagyomány szerint ezen ünnepélykor egy *Platon* nevü hitszónok szent beszédet tartott; hirtelen a jelenlevő fényes gyülekezet nagy csodálkozására, leszállott a szószékről, s a siremlék felé tartva, fenhangon ráparancsolt a holt császárra, hogy keljen föl sirjából s lássa II. Katalin nagy diadalait. A hatás persze nem csekély volt.

Az 1740. év október 29-én elhunyt Anna Joannovona czárnő tetemei is sokáig — a következő év január 27-ig — maradtak elhantolatlanul. — A katafalkot tizenkét aranyozott szobor állta körül. — Erzsébet Petrovna császárné ravatala mellett is nagy szerepet játszottak az allegorikus alakok. A trón körül, melyen a czárnő koporsója nyugodott, érczből készült, eltakart, gyászoló alakok által jelképezve voltak Kazán, Asztrakhán és Szibéria császárságok, valamint Moszkva nagyfejedelemség. A falak mellett márvány alakok tüntették fel az udvari méltóságokat, a papságot, a hadsereget, a hajózást, a nemességet, a kereskedelmet, a kereskedői testületeket; a terem négy sarkában Oroszország négy tengerét jelképező szobrok voltak fölállitva. A trónnal szemben aranyszobor állott, a császárnő halálát sirató Oroszország. Még inkább képviselve volt az allegória e császárnőnek a Péter Pál-székesegyházban felállitott katafalkja mellett; látni lehetett ott istennőket, a muzsákat, különféle erényeket stb. A templom látogatóinak latin és orosz nyelven nyomtatott, a szobrokat ösmertető magyarázatot osztogattak. — A Ropcsában meggyilkolt III. Péter czárt eleinte a szent Alexander-Newszky kolostorban helyezték nyugalomra: de az anyja, Katalin ellen felbőszült I. Pál czár atyjának tetemét a nagy császárnő halála után különös pompával odahelyeztette a czárnő koporsója mellé a trónra, s aztán mindkettőt egy napon a czári kriptában eltemettette. — Pál császár temetése minden pompa nélkül a *Mihály* palotából — a mai hadmérnöki iskola palotájából — ment végbe; azt a szobát, a hol őt meggyilkolták, házi kápolnává alakitották át.

Miként III. Sándor tetemét, ugy I. Sándorét is Oroszország déli vidékéről a székvárosba szállitották s csak három hónap multán helyezték nyugalomra. — Óriási fénynyel vonult a menet, melyet több pap vezetett s katona kisért tartományból tartományba, mig végre tiz heti ut után, 1826. márczius 24 én elérte a Kázán-székesegyházat Szent-Pétervárott. A Taganrogban hiányosan bebalzsamozott holttestet senkinek sem mutatták meg. Hét nappal később áthelyezték a tetemet a czári sirboltba.

Zacharjin III. Sándor czár betegségéről.

Zacharjin tanár az összes oroszországi hirlapokhoz levelet intézett, amelyben leirta III. Sándor czár betegségének lefolyását, hogy megczáfolja az arról keringő téves hireket. A czárt már 1893. januárjában nagyon elgyöngitette egy heves influenza s 1893. augusztusában gyakori orrvérzése volt. A következő évben bronchitist kapott s álmatlanság szállta meg; a czár egészségének megrongálásához nagyban hozzájárult a szellemi tulerőltetés. Az 1893. évi influenza betegsége alatt — irja Sacharjin — először hivtak a czárhoz. Akkor én az urint naponta, vegyileg és mikroszkópon keresztül, megvizsgáltam. Az első három napon kevés fejérnyét találtam s egyetlen fejérnyehengert sem. (Fejérnyehengerek a veselobnak a nephritisnek.) A fejérnye néhány hét alatt eltünt s a sziv rendesen müködött. Erről tanuskodnak a Hirsch és Veljamov által aláirt buletinek.

1893. augusztus elején — folytatja Zacharjin — ismét Péterhofba hivtak. Ugyanakkor dr. Hirschtől, a czár udvari orvosától is levelet kaptam, a melyben azt mondta, hogy juliusban ismét talált a czár urinjában fehérnyét. Én magam is analizáltam s fejérnyehengereket találtam. Hozzájárult ehhez a bal szivkamra kitágulása. Az érverés gyenge volt; a czár nem tudott aludni és enni. Ezeknek a «szimptomáknak alapján Leyden olyan diagnózist állitott föl, a mely helyesnek bizonyult. Az abból vont következtetéseket én Hirschsel együtt leirtam és átadtam a czárnak. Azt irtuk, hogy a veselob néha gyógyitható, de csak ritkán. Ezt az igazságot nagyon természetesen nem irtuk ki ily mereven s ettől a pillanattól fogva több reményt tápláltak.

A czár nem alkalmazkodott az orvosi rendelethez. Peterhof mellett Alexandriában *nedves szobában* lakott. A határozott tilalom ellenére, hogy hideg levegőn legyen, vadászni ment, hosszu sétákat tett. Az utóbbi időben főleg arra terjedt ki az orvosok figyelme, hogy a szivgörcsöket megszüntessék s az erők rohamos hanyatlását megakadályozzák. Az a hir, hogy 1893 januárban eret vágtunk volna a czáron, nem igaz; sőt ellenkezőleg izgató szereket adtunk be neki.

Miniszterválság Oroszországban.

Most már majdnem befejezett tény *Durnovo* orosz belügyminiszternek a bukása, a ki ugyan már III. Sándor czár halála előtt bizalmas körben kijelentette, hogy meg fog válni tárczájától, mihelyt III. Sándor czár behunyja a szemét. Azok az események azonban, a melyek a czár halála óta történtek, csak megerősithetik állásában.

A belügyminiszterium november elsején délután három órakor tudta meg III. Sándr czár halálát. Ez a hir annyira lesujtotta Durnovot, hogy teljesen elveszitette higgadtságát és a rendőrkapitányt táviratilag értesitette, hogy a halálhirt nem szabad nyilvánosságra hozni, mert zavaroktól lehet tartani. Azután az összes minisztereket meghivták Durnovohoz, a kikkel szintén tudatta aggódását s tudatta velük, hogy Pétervárra ki kellene hirdetni a szigoru ostromállapotot. Muravjev igazságügyminiszter és Vitte pénzügyminiszter rémképnek mondta Durnovo aggódását, sőt Muravjev egész ridegen kijelentette, hogy Durnovo tehet, amit akar és mondhat, amit akar, ő hazamegy, felveszi az egyenruháját és a miniszteriumában gyászistentiszteletet rendel el III. Sándor czár lelki üdveért s nem törődve azzal, hogy ezáltal a czár halála köztudomásu lesz, szó nélkül távozott. Délután 5 órakor csakugyan meg is tartották az igazságügyminisztériumban a gyászistentiszteletet.

Azt a nyers modort, melylyel Muravjev Durnovo ellen fellépett, a magasabb körökben sokféleképen kommentálják és összeköttetésbe hozzák Muravjevnek a miniszteri tárczára való törekvésével. Muravjev nagyon szivesen venné, ha fő versenytársa Plehve, az igazságügyi tárczával megelégednék, de ez alig hihető, hogy megtörténik. Az igazságügyi tárczával Plehvet már Manasszein eltávozása után megkinálták, Plehve azonban ezt, miután már régóta vágyakozik a belügyminiszteri tárcza után, visszautasitotta.

Belügyminiszterré *Plehve* volna legalkalmasabb, mivel senki sem ismeri annyira a belügyminiszterium óriási resszortját. Plehve, ki még java férfikorában van, resszortjának alapos ismeretén kivül hatalmas munkaerővel és nagy munkakedvvel is rendelkezik. Különben is felvilágosodott államférfiu, barátja a reformoknak, ki a belügyminiszteriumnak az utóbbi években erősen stagnáló ügymenetelébe uj életet tudna hozni. Plehvere nézve rendkivül kedvező az a körülmény, hogy mig neki a szenátusban számos jó embere ül, addig a szenátus Durnovóval nincs megelégedve. A birodalom alaptörvényei szerint a belügyminiszter a czár halálát azonnal köteles lett volna a szenátussal hivatalosan tudatni. És ebben az esetben a szenátus első elnöke, Frisch szenátor, azonnal összehivta volna a teljes tanácsot, mely az uj uralkodónak hüséget esküdött volna, mire a szenátus, mint a törvények legfőbb őre, a hüségeskküt a miniszterekkel és többi magas állami méltóságokkal és hivatalnokokkal is letétette volna. E helyett a szenátus a czár haláláról nem értesittetett) a birodalmi tanács a szenátus tudta nélkül összeült és a birodalmi tanács palotájában november elsején este a tanács tagjaival és a miniszterekkel az uj uralkodó iránti hüségeskküt letétette. Csak a czár halála után három nappal volt a szenátus abban a helyzetben, hogy a trónváltozás által szükségessé vált intézkedéseit megtegye.

A szenátorok felháborodása a szenátus eme mellőztetése miatt igen nagy és a szenátus ezt II. Miklós czár tudomására akarja hozni.

Ezek a dolgok mind hozzájárulnak ahhoz, hogy Durnovo miniszternek különben sem szilárd állását még jobban megingassa.

UJDONSÁGOK.

— november 19.

— *Személyi hirek. Stefánia* özvegy trónörökösné e hó 23-án Bécsből Abbaziába utazik. — *Mária Terézia* főherczegnő vasárnap délelőtt Bécsből visszautazott Kis-Tapolcsányba. — *Alice*, toszkanai nagyherczegnő, ma délelőtt Salzburgból Bécsbe érkezett.

— *A királyné nevenapja. Erzsébet* királyné nevenapjának az előestéjét a gödöllőiek minden évben kivilágitással ünneplik meg. Tegnap este is fényesen ki volt világitva Gödöllőn a legelőkelőbb palota épen ugy, mint a legszegényebb viskó s ez bizonyára a legszebb jele annak a szeretettel teljes hódolatnak, a melylyel Gödöllő lakossága a királyné iránt viseltetik.

— **Kossuth Lajos és a hódmezővásárhelyiek.** *Kossuth* Lajos emléke iránt való kegyeletnek megható tanubizonyságát szolgáltatta a napokban Hódmezővásárhely törvényhatósága. A törvényhatóság tudvalevőleg a nagy számüzöttet még 1880. deczember 16-án diszpolgárává választotta s az erről szóló, 216 bizottsági tag aláirásával ellátott okmányt egy küldöttség vitte el neki Baracconéba. Kossuthnak kellemes meglepetést okozott Vásárhely közönségének ez az elhatározása s erről 1881. elején levélben értesitette a várost. Gyönyörü levelét a következő megható, végrendeletszerü sorokkal végezte:

«En nagyon öreg ember vagyok, roskadoznak az élet küzdelmeiben megfáradt tagjaim a kor terhe alatt, nem ringathatom magamat abban a reményben, hogy magyar hazám szabadságának napját megérhettem, de a hitet, hogy annak a napnak el kell jönni, szivemben, agyamban hordom s még siromba is magammal viszem; hát azon kéréssel fordulok önökhöz, tisztelt «polgártársaim», kiket nem a vett, hanem a nyujtott jótétemény csatol hontalan öreg szolgájukhoz, hogy a mikor hirét veendik, hogy lelkem áldást rebegve a távol hazára, elhagyta porhüvelyét, tiszteljék meg szerény nevem emlékezetét e szavaknak arczképemre felirásával: «Cursum consummavit, fidem servavit».

A törvényhatóság most eleget tett a meghagyásnak s oda iratta a közgyülési teremben függő arczképe alá egy réztáblácskára a fent idézett mondatot, hogy legyen ugy, a hogy ő akarta, a hogy ő rendelte.

— **Az uj belvárosi plébánia.** A belvárosi főplébánia-hivatal eddigi helyiségéből már átköltözött uj lakásába a városháztér első száma alá, hol a Szapáry-féle ház első emeletét foglalta el. A tágas utczai lakást a plébánia számára izlésesen rendezték be. Ez a helyiség eddig a fővárosi ügyészség otthona volt, a mely azoncan most az egyetem-utczába költözött át. Az eskütéri plébánia-épület lebontását már megkezdték, ugy, hogy a diszes gót stilü épület még e hónap folyamán eltünik a föld szinéről.

— *Jenő főherczeg intronizálása.* Mint már megirtuk, ma fogják *Jenő* főherczeget a szokásos ünnepségek és szertartások kiséretében a «Hoch und Deutschmeister»-ek nagymesterévé avatni. Az intronizálandó főherczeg jelenleg 31 éves és már nyolcz év óta tagja az emlitett német lovagrendnek. Huszonnegyedik életévének betöltésekor már tul volt az egy évig tartó noviciatuson. Jenő főherczeget 1887-ben avatták fel a rend tagjává, tehát épen abban az évben, a mikor a rend fennállásának hétszázadik évfordulóját ünnepelte. A felavatás az eskü letételéből, a beöltöztetésből és a lovaggá ütésből állott. Ezután következett a szent mise, a melynek kezdetén a minden szentekről szóló egyházi könyörgést mondották el. A mig ez tartott, a főherczeg kiterjesztett karokkal az oltárt beboritó fekete posztóleplen maradt fekve. Ezután felállott és minden egyes lovagtestvért megcsókolt, és ezzel az ünnepélyesség véget ért. 1890-ben Jenő főherczeget kvadjutorrá léptették elő, s mint ilyen szabály szerint való utódja az elhunyt *Vilmos* főherczegnek a nagymesteri tisztségben. Jenő főherczeg sorrend szerint az ötvennyolczadik nagymester, a Habsburg-Lothringen-ház főherczegei közt pedig a hatodik. Az 1696-ban történt megállapodás értelmében a nagymesteri állás az akkor felállitott «Deutschmeister»-ezred parancsnoki tisztétől elválaszthatlan. Eddigelé öszszesen nyolcz ilyen parancsnoka volt az ezrednek. Az ez év szeptember 2-án hozott legfelsőbb határozat szerint a nagymester a rend vagyonával harminczezer forint összegig korlátlanul rendelkezhetik nagyobb összeg felhasználásához, azonban a királynak, mint a legfőbb védnöknek a beleegyezése szükséges.

— **Gróf Apponyi György jubileuma.** Gróf *Apponyi* György e hó 26-án fogja megülni titkos tanácsosságának ötvenesztendős jubileumát. — Bizonyára egyedül álló eset az, hogy valaki a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot ötven évig viselhesse! Gróf Apponyi György ma 86 éves következéskép, már 36 éves korában titkos tanácsos volt, — s igy annak idején valószinüleg a monarkhia legfiatalabb, — ma pedig bizonyára, ha nem is a legidősebb, de — a legrégibb excellencziás ura.

A gróf 1808. deczember 29 én született, tanulmányait Pesten végezte, azután Párisba ment, ahol nagybátyja, gróf Apponyi Antal Rezső az osztrák nagykövetséget vezette. Néhány év mulva visszatért hazájába, s itt mihamar fogalmazó, majd titkár lett a magyar udvari kanczelláriánál. Politikai pályafutását az 1893-iki pozsonyi diétán kezdte meg, ahol, mint a legfiatalabb főurak egyike, mindjárt első szónoklatával magára vonta a közfigyelmet. *Dessewffynek* 1843-ban bekövetkezett halála után a konzervativ párt élére állott és tekintélye ekkor már oly nagy volt, hogy 1844 november 26-án már az alkanczellári s titkos tanácsosi méltóságot adományozta neki a király. Még ebben az évben ő lett a kanczellár s ettől fogva igen mozgalmas volt életpályája, mert a megyegyülésekeн folytonos támadásoknak volt kitéve és nem egészen jogtalanul, mert a vármegyék autonómiájának ő volt legerélyesebb ellenzője, mig az 1848-ik évi márcziusi napok magasan csapkodó hullámai mindennek véget vetettek. 1859-ig mint magánember visszavonultan élt. Ebben az évben kinevezték élethossziglan való tagnak a Bécsbe összehivott birodalmi tanácsba. 1860 október 20-án, a mikor a kir. kuriát, mint Magyarország legfőbb biróságát, ismét helyreállitották, Apponyi *judex curiae* lett, 1861. április 6-án pedig teljhatalmu biztos az országgyülés megnyitása alkalmával és a főrendiház elnöke. Mindeme méltóságairól lemondva, Apponyi 1865 deczemberben megválasztatta magát a magyar képviselőház tagjának. Képviselő maradt 1869-ig, s a kiegyezés alkalmával a közvetitő párt vezére volt. Ebben az évben végleg visszavonult a politikai pályától. 1840-ben nőül vette *Sztáray* Julianna grófnőt. E házasságból két gyermeke született: *Georgina* grófnő, gróf *Marzani* neje és *Albert* (György gróf,) a nemzeti párt mai vezére és országgyülési képviselő.

— **A német császári családról.** Erdekes világot vet a német uralkodócsaládra egy legközelebb megjelent könyv, melynek szerzője *Warren* Arthur. E könyvben olvassuk többek között a következőket: Ha a császár uton van, akár a szárazföldön, akár tengeren, nem mulik el nap, hogy ne értesitené levélben vagy táviratban hogylétéről családját s majdnem naponkint érkeznek ajándékok gyermekei s neje számára. — *Auguszta Viktória* császárné valóságos mintaképe a jó gazdasszonynak: ért mindenféle házkörüli munkához, tud foltozni, sütni, főzni, bár a mióta férjnél van, nem foglalkozik ezekkel a munkákkal. Azt rebesgetik azonban mégis, hogy a császárné felséges férje fehérnemüit maga tartja rendben, s hogy még harisnyái fogyatékosságait is maga igazitja ki. A német udvarnál előszeretettel viselnek angol harisnyákat; mikor egyszer a császár fivérének, Henrik herczegnek neje félig tréfásan szemére vetette, hogy az angol lábbeli iránt való előszeretete nem nagyon hazafias, a herczeg azt felelte: «Hiszen szép a hazafiasság és jó, kedvesem, — de azért nem szabad olyannak lennie, hogy bemocskolja vele az ember a lábát.» (Gyengéd czélzás a német harisnyák szinehagyására.) A császárné minden hétfőn este maga köré gyüjti a fiatalabb udvarhölgyeket és kézimunkát végeztet velök a szegények számára. — Érdekesen nyilatkozott egy alkalommal a császárné a cselédkérdésről. «Nézetem szerint — mondá — a szolgáló osztály kevéssé kielégitő sorsának oka az a kevés érdek, melyet urnőink a cselédek iránt tanusitanak.» Aztán kifejtette, hogy épiteni kellene külön cselédházakat, a hol a szolgálat nélkül levő cselédek el lehetnének, s nemesitőleg kellene hatni a női cselédség erkölcseire, mert épen ezek gondjaira és felügyeletére vannak bizva a középosztály gyermekei. Minden este, egy órával lefekvés előtt, a császárné bevezeti naplójába a nap eseményeit, s leirja a benyomást, melyet azok reá tettek. Fél tizenegykor nyugalomra tér és reggel hat órakor kel fel. Napi munkáját azzal kezdi, hogy Vilmos császárnak elkésziti a reggeli kávéját. A császárné személyesen ügyel föl 7 gyermekének játékaira. A fiuk nagyon szeretik a szép lovakat. A kerékpár-sportnak is nagy kedvelői. Ez időszerint sokat mulatnak egy miniatür-várerődben, a melyet a császári palotában állitottak fel. Szeretik az állatokat, különösen, mint emlitettük, a lovakat, meg a kutyákat. A császár legidősb fia, a praezumtiv trónörökös, olyant *enfant terrible*-féle. Egyszer, a mikor a hittani leczke alatt azt mondotta neki az udvari káplán, hogy minden ember bünös, a kis herczeg igy felelt: «Jól van, meg lehet, hogy az apám bünös, de azt már nem hiszem, hogy anyám is az!»

— *A diósgyőri papirmalom pusztulása.* Nagy tüzvész pusztitott tegnap a hires diósgyőri papirmalomban. Mint nekünk táviratozzák, a papirmalomtelep felerésze, több épület és az összes papirkészlet a lángok martalékává lett. A roppant tüzben a gyár nagyértékü gépei is megsérültek. A kárt eddig csak tizezer forintra becsülik ugyan, de ennél valószinüleg sokkal nagyobb. Az a gyanu van elterjedve, hogy elbocsátott munkások gyujtották föl a gyárat. A vizsgálat folyik.

— **A lipótvárosi bucsu.** Tegnap volt *Lipót* napja alkalmából a lipótvárosi bucsu, mely a főváros legcsendesebb bucsuja szokott lenni. A nap jelentőségét csupán a bazilika körül felállított egy pár sátor jelezte. A templomban délelőtt ünnepi mise volt, a melyet *Lollok* Lénárd plebános celebrált, előbb azonban Kutsera József segédlelkész mondott szent beszédet. Az ájtatosságokat délután litánia zárta be.

— ***Nagy katonai ünnepély Pozsonyban.*** Fényes katonai ünnepély szinhelye volt tegnap a pozsonyi vizi-kaszárnya udvara. Az ünnepélyt, mint nekünk táviratozzák, *Stefánia* özvegy trónörökösné tiszteletére rendezték. Az özvegy trónörökösnén kivül megjelent az ünnepélyen *Izabella* főherczegasszony az öt főherczegnővel, valamint *Frigyes* főherczeg a tisztikartól és a város előkelő közönségétől kisérve. Frigyes főherczeg az ünnepélyen a vágvölgyi áradások alkalmával kitüntetett katonák mellére sajátkezüleg tüzte fel a királytól kapott érdemrendeket. Stefánia özvegy trónörökösné ma este elutazott Pozsonyból.

— **Gróf Hartenau halálának évfordulója.** *Ferdinánd* bolgár fejedelem parancsa következtében, szombaton a szófiai Szent-Györgyről elnevezett bazilikában, — mint már megirtuk — gyászünnepélyt tartottak az elhunyt gróf *Hartenau* emlékére. Az egyházi funkcziót a szófiai evangelikus lelkész végezte. A gyászünnepélyen résztvettek: *Ferdinánd* fejedelem az udvari kiséretével, az elhunyt *özvegye*, herczeg *Battenberg*, a bolgár miniszterelnök és miniszter-társai, a szobranje elnöke, a törzstisztek, valamint a volt miniszterek és nyugalmazott katonatisztek. A megható gyászünnepély alkalmával Ferdinánd fejedelem személyesen megkoszorúzta az elhunyt koporsóját. Hasonlóan koszorut tett a koporsóra agróf Hartenauról elnevezott első számu gyalogezred is. A gyászünnepély után az özvegy grófnét bemutatták a fejedelemnek, a ki az özvegyet délután kihallgatáson fogadta.

— ***Gróf Csekonics Sándor balesete.*** Sajnálatos baleset érte tegnap Alagon a 22 éves, fiatal gróf *Csekonics* Sándort. A fiatal gróf kora reggel indult el az alagi vadászatokra összegyült főuri vendégekkel főthi kastélyából. Az alagi erdő előtt paripája közvetlen közelében egy nyul ugrott föl, mire a különben is nyugtalan vérü állat megbokrosodott és az erdő hosszán huzódó mély árok felé ragadta lovasát. A megvadult mén átakarta ugrani az árkot, de ugrás közben megcsuszott és a gróffal együtt az árok fenekére zuhant. A fiatal gróf a ló alá került és mindaddig ott feküdt, a mig a segélyére sietö vadásztársaság tagjai ki nem mentették veszélyes helyzetéből. Az esés következtében bal vállcsontja és egy oldalbordája eltört, három borda pedig erősen behajlott. A vadászat természetesen abbanmaradt és a szerencsétlen fiatal grófot beszállitották a fóthi kastélyba, ahonnan még a délután folyamán behoztak Budapestre. A sebesült állapota — mint értesülünk — ma már örvendetesen javult.

— **Az «Országgyülési Értesitő» 25 éves jubileuma** alkalmából a vállalat tulajdonosai tegnap délután a «Continental»-szállóban bankettet adtak. A banketten jelen voltak: báró Podmaniczky Frigyes, Rakovszky István számvevőszéki elnök, Tarkovich államtitkár, Berczik, Heim, Abonyi és Stesser miniszteri tanácsosok, Fenyvessy Ferencz, Berzeviczy Albert, Molnár Antal, Perczel Béni orsz. képviselők, Molnár Viktor és Szabó Antal min. titkárok, Popovics István, a Tökölianum igazgatója és horvát tartományi képviselő, Emmer Kornél kuriai biró, Günther Antal, dr. Silberstein Adolf, Halász Sándor, Schwarcz Ármin, Roth Izsó és még többen.

— ***A móczkirály forradalmi zsákmánya.*** Nagy feltünést keltő csendőri nyomozás folyik most Felső-Vidra havasi községben, *Jánku* Ábrahámnak, a szabadságharcz idejéből ismert hirhedt oláh vezérnek a szülőfalujában. A «havasi király» udvarában — mint nekünk irják — ismeretlen egyének nagy doboz vert aranyat ástak ki a földből, a melyet legott eltüntettek. Corpus delicti gyanánt azonban ott maradt tiz darab arany, a melyet nyilván elhullattak s a mely a kincstalálók távozásának irányát is pontosan jelezte. A hirhedt oláh vezér jószágain tudvalevőleg már a mult esztendőben is nagymennyiségü vert aranyat találtak. A mostani lelet szintén nagy értéket képviselhet s általában azt hiszik, hogy gondos kutatás mellett ujabb kincshalmazra fognak akadni. A kincstalálók munkáját ugyanazon a Jánku-féle jószágon, a hol a mult évi kincset találták, az elhullatott aranypénzeken kivül hatalmas gödör jelzi. A gödör egy vén bodzafa tövén van s másfél méter mélységü. Ugy kell lenni, hogy Jánku Ábrahám, a ki rablócsordáinak zsákmányaiból mindig kivette a maga részét, ezt a vén bodzafát szemelte ki arra, hogy elásott kincsei egy részének a helyét jelezze. Azt a tiz darab aranyat, a mi a kincstalálók prédájából hátramaradt, részben a gödör környékén, részben valamivel odább találták meg. Nagyon le volt taposva a föld a gödör közelében és az aranyak a letaposott talaj felületén hevertek. Az értékes pénzdarabok 1847—48-ból valók, tehát alig egy-két évesek lehettek akkor, amikor Jánku elásta. 1848-nál későbben vert aranypénz nincs a lelet otthagyott részében, ami arra mutat, hogy az elásás 1848. végén vagy 1849. folyamán történt meg.

Találtak a gödör mellett az aranypénzeken kivül egy rozsdaette nagy *pléhdobozt* is. A doboznak a feneke csaknem rostaszerüvé vált az idők folyamán keresztül, ugy, hogy a rengeteg sulyu aranyat jóformán a föld tartotta össze. Ahhoz értők számitása szerint a dobozban hatnyolczezer darab vert arany lehetett. Az egész vidéken nagy föltünést keltett az ujabb kincstalálás hire s mindenfelől tódulnak oda az emberek, hogy a lelet szinhelyén körülnézzenek. Ez tette figyelmessé a csendőrséget is, a mely most a kincs kiásóit nyomozza és az állam részéről megindított ásalásokat ellenőrzi. Az ásatásokat ünnepnapokra való tekintet nélkül, éjjel-nappal megszakitás nélkül folytatják.

— ***Az olaszországi földrengés.*** A földrengés, mely pénteken Kalabriában és Szicziliában pusztitott, mint Reggióból táviratozzák, a városban kevés kárt tett, de a vidéken óriási szencsétlenségeket okozott. San Prokopio község teljesen elpusztult. Csak a templom romjai alatt *negyvenhét ember van eltemetve.* Santa-Eufeniában nyolcz ember halt meg a romok alatt. A szomszédos Rosarnoban hat ember megsebesült, Opidóban négy ember meghalt, Babgnorában pedig hét. Palmiban majdnem valamennyi épület megsérült. Az egész lakosság, az alprefektussal és a hivatalnokokkal együtt a szabadban tanyáz. Palmi vidékén még 17 községben nagyon megrongálódtak az épületek. A szerencsétlenség által sujtott helységekbe katonaságot és segélyt küldöttek. Nincsen kizárva az, hogy a környéken még másult is nagy szerencsétlenségek történtek. Biztos értesüléseket eddig nem lehet kapni, mert a távirók megrongálódtak. Messinában — mint onnan táviratozzák — helyreállitották a közlekedést a szárazfölddel. Hogy a tengerszorosban a hajózást éjjel is biztositsák, a világitótorony összeomlása esetében, villamos világitásról gondoskodtak és a szorost torpedónaszáddal őrzik. A lakosság, attól való félelmében, hogy a földrengés ismétlődni fog, a szombatról vasárnapra való éjjelt a közte reken, vasuti kocsikban vagy pedig a kikötőkben horgonyzó hajókon töltötte. Miri tábornok látogatása, ki a prefektus és polgármester kiséretében a romboládott helységekben megjelent, a legjobb benyomást tette a lakosságra. *Milazzoban szombaton és vasárnap ismét néhány lökést éreztek.* A lakosság az éjjelt a szabadban töltötte. *Bagnara* lakossága még mindig a szabadban tanyáz. Bagnarába csapatokat és élelmiszereket küldtek. *Crispi* miniszterelnök két hajót és segélyezésre szükséges összeget bocsátott a prefektus rendelkezésére.

— **Kelepczébe került büvész.** Nehány év előtt sokat beszéltek Aradon egy odavaló posztókereskedőről, a kiről mindenki tudta, hogy kétségtelen hajlamokat táplált a büvészkedés iránt és a törzsvevőit gyakran szórakoztatta érdekes büvészeti mutatványokkal. A posztókereskedő «*Lupus büvész*»-nek czimezte magát, ámbár a latin szó jelentőségéről ép annyit tudott, mint az ágyuöntésről. «Lupus» ur folytatta a posztőüzletet és a szükebb körü büvészkedést, a mikor egy nap bevetődött hozzá egy csinos berlini nő, a ki különben «franczia» chansonetteként szerepelt az aradi orfeum szinpadán. A csinos arczu nő annyira elbájolta Lupus urat, hogy a sarokba dobta a rőföt, összeállott a nővel és állitólag sikerült büvészeti mutatványokkal mulattatta az aradiakat. Csakhogy Lupus ur lelke mélyében rendkivül fondorlelkületü ember volt, mert egy szép napon magához büvölvén a nő összes értékes ingóságait, igazi büvészmódra, hirtelen eltünt Aradról és külföldre utazott, a hol folytatta ördöngős mesterségét. Lupus ur már régen elfeledte egykori elbüvölőjét, a mikor egy szép napon a következő felhivást olvasta a lapokban: «H. Janka énekesnő szives kedjék egy elhunyt nagybátyjától maradt harmincz ezer forintos örökség felvétele végett N. N. közjegyzőnél jelentkezni.» Természetes, hogy Lupus urral egyet fordult a világ s a másik pillanatban szerelemittasan és pénzszomjasan sietett a régi ideál felkeresésére, a ki megbocsátott a hütlen kedvesnek és nehány nap letelte után törvényes neje is lett. Az eskuvő után Lupus ur megcsipkedte a neje arczát és titokteljesen kérdezte, hogy nem tud-e a reá várakozó nagy örökségről? Az asszony hamisan mosolygva igy válaszolt: «Arról nincs tudomásom, de tudem, hogy az állhirdetést én tettem közzé». Ekkor látta be Lupus ur, hogy kelepczébe került. De már nem szabadulhatott, kénytelen volt belenyugodni a sorsába.

— **Vonatösszeütközés.** A köd, a mely annyi vasuti szerencsétlenségnek volt már okozója, tegnap ujra vonatösszeütközést idézett elő a Hannover és Bréma közt levő Leinhausen állomásnál. A brémai személyvonat, a melynek mozdonyvezetője a sürü ködben későn vette észre a jelzést, hogy egy gyorstehervonat áll előtte, teljes gőzzel nekiment az utjában álló hosszu kocsisornak. Az összeütközés következtében a tehervonat nyolcz utolsó kocsija részben összetört, részben kisiklott. A sineket a kisiklott kocsik föltépték. A személyvonat jelentéktelen sérüléseket szenvedett ugyan, de a vonatvezető és öt utas veszélyesen megsebesültek.

Rövid hirek. *Pécsett* Neuperga Ferencz földmives verekedés közben Dobszai Jánost szekere fékczőjével ugy fejbe ütötte, hogy a szerencsétlen ember azonnal meghalt. — *Czecze* községben egy Vászon András nevü hat éves kis fiut a sertések ugy összetéptek, hogy mire a szerencsétlenséget észrevették, már halva volt. — *Tengödön* Papp Sándor fiatal földmivest ezelőtt hat évvel szétlőtt koponyával találták az istállóban. A tettest saját feleségе személyében csak most sikerült felfedeznie a csendőrségnek. — *Trebinyében* egy fiatal tizennyolcz éves feltünően szép asszony családi viszályok miatt, egy revolverlövéssel véget vetett életének. — *Czikeviczán* Kuszmanovics Vaso, aki most szabadult ki a börtönből, feleségét megfojtotta. A gyilkost letartóztatták.

— **Véres verekedés.** Darók Dávid napszámos az éjjel a József-körúton összeveszett egy ismeretlen munkással, a ki késsel ugy szurta hasba, hogy most élet-halál között fekszik a Rókus-kórházban.

— **Eletut leány.** *Vezendi* Julcsa 34 éves munkásleány ma délután 3 órakor, országház-utcza 8. sz. alatti lakásán marólugot ivott. Állapota reményteln, tettének okául életuntságot mond.

— **Megkéselt napszámos.** Ma délután az alsó erdősor 28. sz. alatti házban *Renyák* János napszámos, *Steiner* János, *Horváth* István és *Takács* József kocsisokkal össze szólalkozott s ezek kést rántva elő, több helyen megszurkálták. A mentők beszállitották a Rókus kórházba.

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

— **A m. kir. operában** tegnap «Aida» került szinre telt ház előtt. Amneris szerepével ezuttal *Szilágyi* Arabella próbálkozott meg, de az csak részben sikerült neki. Játéka müvészi tökélyü volt, s a vad szenvedélyü egyiptomi királyleány szenvedélyes szerelmét s nagy szerelmi kinját hüen s nagy közvetlenséggel ecsetelte, de hangja nehéz és darabos e szerepben, melynek különben is egyes részei felelnek meg hangszinének. Sajátságos, hogy e mezzoszoprán hangra irt szerep mély fekvésü részeit s egyes mély hangokból álló reczitativjait tudta leginkább érvényre juttatni, mig a magas fekvésü részekben nyersen váltak ki hangjai a lágy zenéből. *Perotti* Gyula, *Vasquez* Melina, *Takács* Mihály, *Szendrői* Lajos és *Ney* Dávid ismert kitünő alakitásának a közönség sokat tapsolt.

— **Az országos képzőmüvészeti egyesület** által 1894. november 25-től 1895. január 25-ig rendezendő téli nemzetközi kiállitásra érkező képeknek és szobroknak a kereskedelmi miniszter 50 százalékos szállitási kedvezményt ad az összes vasutokon. A kedvezmény a jövő év márczius 8-ig tart.

— **A mükedvelők országos egylete** ma este tartotta első hangversenyét a Széchenyi kioszkban nagy számu közönség előtt, mely a müsor egyes számait és a közreműködőket zajos tetszésnyilvánitásokkal halmozta el. Különösen kitünt énekével *Baloghné* Erzsébet és czimbalomjátékával *Erdélyi* Dezső. Ugy a gondosan összeválogatott programmért valamint a közreműködők által elért szép eredményért *Horváth* Zoltánt, a nemzeti szinház tagját, mint a derék egyesület müvezető igazgatóját illeti az elismerés.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **Ingatlanok forgalma a fővárosban.** A lefolyt héten átiratás alá kerültek a következő ingatlanok: ugy mint a budai oldalon: Weisz Gyula I. kerület őrmezőn 10224—25. sz. telke 4845 frtért Ungár Samura, Vernes Ferenczné III. ker. Szépvölgyben 4632. sz. telke 140 frtért Rohrmann Károlynéra, Paulovits testvérek I. ker. várkert-rakpart 36. sz. háza 70.000 frtért Budapest főv. közönségére, Geiger Antal I. ker. Mártonhegyen 7630. sz. telke 2175 frtért dr. Kiss Áronra, Lukács Jakab és neje I. ker. Kutvölgyben 6814—15. sz. telke Hoffer Andrásnéra, Grösztenberger Nándor és István I. ker. őrmezőn 10215. sz. teleknek $^1/_2$ része 400 frtért Deigner Mátyásra, Piday Elekné II. ker. törökvészi dülőben 5954. sz. telke 865$^1/_2$ frtért Venninger Mihályra, Hauser Lipótné és társai I. ker. kelenföldi dülőben 16248. szám telke 3200 forintért Gottfried Simon és nejére, özv. Flesser Mártonné III. ker. 7573. számu telke 35 frtért Quittner Arminra, Glautschek Bálint III. ker. Táborhegyen 3300 sz. telke 30 frtért Hrobarek Károlyra, Fränkl Fülöp III. ker. filatori dülőben 1880—1882. sz. telke kk. Fränkl Malvinra. Özv. Lindmayer Lipótné III. ker. 4037, 4940, 6639. sz. telke 100 frtért Strohberger György s nejére, Breitner József és neje III. ker. tavasz-utcza 9. sz. háza 9250 frtért Vorris Ede és nejére, kk. Nagy Lajos és Gizella II. ker. iskola-utcza 27. sz. háza Nagy Rózára, Korner Andor és neje I. ker. Istenhegyen 7105. sz. telke 1000 frtért Dusemasin Alajos és nejére, Kögler Alajosné I. ker. koérbereki dülőben 9452. sz. teleknek $^2/_3$ része 470 frtért Hierholcz Sylvesterre, Graefl Györgyné I. ker. virányosi dülőben 6647/48 sz. teleknek fele része Graefl testvérekre, Kollár János II. ker., Rókushegy 5770. sz. háza 6000 frtért Joó Balintra, Lechner Lajosné I. ker. nyéki dülőben 6149. sz. háznak része kk. Lechner Paulinára, Winkler testvérek I. ker. dobogói dülőben 10061. sz. telke 1750 frtért özv. Saxlehner Andrásnéra, Schmidt Károly II. ker. szegényházutcza 20. sz. háznak felerésze Rőszler Ödönre, özv. Eberhardt Pálné I. ker. Istenhegyen 6980. sz. telke 1700 frtért Jakobovics Lajosra, Hirschler M. II. k. kis Rókusutcza 19. sz. háza 22.000 frtért Hausmann Sándor és nejére, dr. Kresz Géza II. ker. rézmáli dülőben 5427. sz. telke 1400 frtért Wörner Jakabra (Csere), Wörner Jakab II. ker. rézmáli dülőben 5417. sz. telke 2000 frtért dr. Kresz Gézára, Szente Lajos és neje I. ker. Orbánhegyen 7503/6. sz. telke 900 frtért Liebstein Zsigmondnéra, Winkler György és neje I. ker. dobogói dülőben 10061. sz. telke Winkler testvérekre, Baranyay József I. ker. Orbánhegyen 7462. sz. telke 800 frtért Baranyay Józsefnére, Sárfy János és neje I. ker. Istenhegyen 7092.93. sz. telke 3600 frtért Keller Ignácz és nejére. Csuduay Károly és neje I. ker. lovas-ut 4. sz. háza 8500 frtért Etsy János és nejére, báró Gerliczy testvérek I. kerület országház-utcza 8. számu háza 31.000 forintért dr. Trübswetter Ferenczre, Heim Lipót és társa I. kerület Kelenföld 10319. számu telke 3849 forint 75 krért Eckstein Bernátra, Lika Emil I. ker. Döbrentei-utcza 10. sz. háza 11.204 frtért a főv. közmunkatanácsra, Tirtl Józsefné I. ker. városmajor-utcza 761. sz. teleknek $^1/_2$ része kk. Tirtl testvérekre. — *A pesti oldalon*: budapesti ev. ref. egyházközség VI. ker. Szondi-utcza 24. sz. háza 25.000 frtért Udvardy Lajosnéra, Frankl Fülöp VI. ker. Révay-utcza 20. sz. háznak $^1/_{20}$-ad része kk. Frankl Melanire, Freudenberger Jakab VIII. ker. kálvária-utcza 20. sz. háznak $^1/_4$-ed része Freudenberger Károlyra, Huber György VIII. ker. Kalvária-utcza 23. számu háznak része 10.300 frtért Kolbinger József és nejére, Reinisch Nándor VII. kerület Csömöri-ut 4340/43/2. számu telke 9898 forintért Gom Márton és nejére. Smuthy János VIII. kerület kőfaragó-utcza 13. számu háza 17.000 frtért Herczog Mária és nejére, Sonnenfeld Gyula VII. ker. csömöri-ut 4353. sz. háza 30.449 frtért Gansl Ignácz és nejére, Schaumann Györgyné IV. kerület szerb-utcza 8. sz. háza dr. Burszky Dánielre, Kramer Géza és társai VII. ker. akáczfa-utcza 7. sz. háza Földvári Kern Emiliára, Marschall Ferenczné X. ker. ó-hegyen 7992. sz. teleknek $^1/_2$ része Marschall P. Ferenczre, Piller Lajos IV. ker. képiró-utcza 4. sz. háznak $^1/_2$ része Piller Lajosnéra, Weisz Berthold és Manfréd IV. ker. molnár-utcza 35—43. sz. háza 210.000 frtért Huzella Elek és nejére.

Községi választási mozgalmak a fővárosban.

November 18.

A fővárosszerte elterjedt mozgalomnak máris jelentkezik az az üdvös hatása, hogy minden oldalról osztatlan tetszéssel fogadják és támogatják azt, de sőt nyilvánvalóvá kezd lenni az is, hogy az eddig uralkodott párt és a mostan alakult klikkellenes párt esetleg az egész választói vonalon előzetes megállapodásra jut. Ilyenforma egységre léptek a harmadik, negyedik, nyolczadik kerületekben. A IX. és X. kerületben a mozgalom alig vehető tisztán ki és ehhez számitva a VII. kerület élettelenségét, valamint a Józsefvárosnak kiegyezését, ugy véljük, hogy a mozgalom egy kissé megesappant. Meglehet, hogy a választások napja előtt ujból felhangzanak a jelszavak. Annyi kétségtelen, hogy a klikk és az ellenpártnak több helyt tapasztalt egyezségrejutása végelemzésben a klikkpárt meghátrálását jelenti s ha eltekintenéuk az urna előtt várandó erős mérkőzéstől, már az előjelekből itélve, azt kellene mondanunk, hogy a klikkpárt csaknem mindenütt vereséget szenvedett.

A vasárnapi választói mozgalmakról a következőkben számolunk be:

A *III. kerület* választó polgársága vasárnap délután rendkivül népes közgyülést tartott, melyen Végh János elnök kijelentette, hogy a kaszinópárt és a III. kerületi reformpárt abban állapodtak meg, hogy mindegyik párt kebeléből hét-hét tagot küldjenek ki egy elnök alatt és ez a tizenötös kijelölő bizottság tegye meg a jelöléseket s vezesse a választásokat. A kijelölő bizottság tagjai lettek: dr. Tatay Adolf elnök, Schäffer István, Végh János, Gebhardt József, budai Goldberger Samu, Hauszmann Sebő, Kemetter Antal, Weber József, Löwy Náthán, Gyulányi Adolf, ifj. Schlosser József, Kugler József, id. Heligspach Andor, Szende Alajos és Gyárfás József.

A IV. kerülethen az egyesült belvárosi párt vasárnap délelőtt Kléh István elnöklete alatt gyülést tartott, a melyen a kandidáló bizottság által ajánlott következő jelölteket fogadták el: *Virilisták*: Barbás József, Dobrovszky Ágost, id. Cséry Lajos, Frey József, Görög István, Kármán Lajos, Kővári Ármin, Polónyi Géza, Steiger Gyula, Török György, Marton Alajos; *póttagok*: Geszler József, Gerenday Béla, Gergely Kálmán, Harkai Mór, Klenovics György, Schwarcz Lajos (belvárosi), dr. Fried Adolf. *Szabadon választandó tagok:* Bárány M. Ernő, Boros Samu, Borszky Dániel, Csemeghy Károly, Gebhardt Károly, Haháthy Sándor, Hegedüs Károly, Krámer Miksa, Preyer Hugó, Romeiser József, Rosemberszki Ödön, Grötschel Imre, dr. Láng Lajos, dr. Szivák Imre; *póttagok*: Bayer László, Bartha Gábor, Parall Ferencz, dr. Laufenauer Károly. — *Kerületi választmány*: Csalányi Károly, Gömöri Fülöp, Hermann Ödön, Simon Imre, Lett Lajos, dr. Maisls Mór, ifj. Paar József, dr. Pákozdy Károly József, Parall Ferencz, ifj. Print Jakab, Preyer Hugó, Ritter Károly, Rosenbaum István, Sárkány Ignácz, ifj. dr. Vértessy Ferencz, Vilbich Antal, Bossányi Iván, Gara Béla, Gergő Izor, dr. Horváth János, Kollarich Jenő, Mandel Samu, Mössner József, Strausz Lajos.

Az elnök ezután bejelentette a választások napját, a leszavazás helyét (a IV. kerületnek a régi városháza tanácsterme) és idejét. Miután elfogadták bizalmi férfiakul Burszky Dánielt, Kléh Lászlót, Ágoston Józsefet, Anderlik Józsefet, Vaskó Endrét, Mössmer Józsefet, Fried Adolfot, Véri Józsefet, elnök az ülést bezárta.

*

A lipótvárosi független polgárok pártja vasárnap délelőtt dr. Erőss Zsigmond elnöklete alatt választási közgyülést tartott, a melyen kijelentették, hogy a részrehajlatlan, tiszta választások érdekében az összes hasonló érzelmü kerületi pártokkal fegyverbarátságot kötnek. Herzfeld Samu, dr. Pollák Illés, Steiner József s mások felszólalásai után a közgyülést befejezték.

*

A józsefvárosi polgári párt vasárnapi közgyülésén a következő kijelölő bizottságot választották meg, elnök: Horánszky Nándor, tagok: Ámon József, Blaskovich Gyula, dr. Szappanos Gerő, Rózsa Sándor, dr. Reiner Gyula, Rapcsányi István, Hazslinszky Károly, Hébel János és Nelhübel Ede. Ez a bizottság ma délután öt órakor tartandó ülésén fogja a jelöléseket megejteni.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **A magyar mérnök- és épitészegylet** e heti munkarendje a következő: kedden, e hó 20-án esti 6 órakor a vizépitési szakosztály ülése. Csütörtökön esti 6 órakor az ut-, vasut- és hidépitési szakosztály ülése. Mind a két ülést társasvacsora követi. Pénteken esti 7 órakor a gépészeti és bányászati szakosztály tart ülést. Megemlitjük itt egyuttal, hogy az egyesület ut- és vasutépitési szakosztálya pénteken délután 4 órakor megnézi az Andrássy-ut alatti vasut munkálatait és az Arena-uton levő czementkisérletező állomást. Az egyesület a jövő hónap 15-én saját helyiségében családi estélyt rendez.

— **A szabómunkások szakegylete** hetenként több tanfolyamot rendez. És pedig kedden este a szabászatból, szerdán a számtanból és könyvvitelből, pénteken pedig a szépirásból és helyesirásból. A tanfolyamokat a IV. kerület, Koronaherczeg-utcza 5. száma alatt tartják.

— **Az országos nemzeti egyesület** sikerült felolvasást rendezett ma d. u. az orsz. gépész-egyletben, ahol a szervező bizottság egyik elnöke, *Matók* Béla ügyvéd, «Az országos nemzeti egyesület czéljairól és működéséről» tartott felolvasást.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **Elitélt hajóskapitányok.** Az odesszai kerületi törvényszék tegnap hozott itéletet a «Wladimir» és a «Columbia» orosz gőzösök összeütközése következtében fölmerült pörben. A törvényszék mind a két kapitányt bünösnek találta és mindkettőjüket négy havi fogházra és egyházi vezeklésre itélte. A károsult feleknek összesen 273.000 rubel kártéritést itélteti meg. Az elitéltek felebbeztek.

— **Ujabb sajtóper a Dreptatea ellen.** A Temesvárott megjelenő Dreptatea czimü oláh ujság ellen a temesvári kir. ügyészség ujabb sajtópert indit egy régebben megjelent czikk miatt, a mely Hieronym belügyminiszter körutjával foglalkozott. Ez ügyben *Gerdanovics* vizsgálóbiró tegnap délután hallgatta ki *Branisce* szerkesztőt, a ki az inkriminált czikkért a felelősséget elvállalta. A vizsgálóbiró nem is kérte a szerkesztő nacionáléját, mert az már litografálva volt mint az illető lap megjegyzi. A vádlott megtagadta a jegyzőkönyv aláirását, mert az magyar nyelven volt szerkesztve.

A közönség köréből.

Tisztelettel tudatjuk, hogy **ügyvédi irodánkat** f. évi november hó 15-én a «Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank» épületébe 21342

V. Dorottya-utcza 6. sz. alá helyezték át.

Dr. KRASZNAY FERENCZ és Dr. PEKÁR IMRE.

Téli kura az iszapfürdőben rheuma, köszvény, ischias stb. ellen.

SZT.-LUKÁCSFÜRDŐ R.-TÁRS. A szállodák az **iszapfürdővel** egy épülettömbött képeznek, mindentütt jól fütve, legkihuzat nincs. Douche-Massage Aix-les-Bains mintájára. Prospektust küld az igazgatóság Budapesten. 20645

21340

Figyelmeztetés.

Gróf Keglevich Gábor közhirré teszi, miután egy aláirása egy csaló kezei közé került, hogy ösmerősei, mint bárki más is, ennek hitelt ne adjanak, s csalárd kihasználásnak áldozatává ne legyenek.

TÁVIRATOK.

Páris, nov. 18. A «Petite République» szerint a vizsgálat kideritette, hogy a kémkedés miatt elfogott két németnek a châtellerault-i és tulle-i fegyvergyárakban és a hadügyminisztériumban büntársaik vannak. Az elfogottak egyike állitólag már vallomásokat is tett.

Páris, nov. 18. A hadügyminisztérium megczáfolja a «Petite Republique» amaz állitását, hogy a vizsgálat azt deritette volna ki, hogy a német kémeknek a hadügyminisztériumban és a *châtellerault*-i és *tulle*-i gyárakban büntársai vannak.

Madrid, nov. 18. A tegnap éjjel tartott köztársasági meeting *verekedéssé fajult.* A közönség megakadályozta *Sulmeron*-t abban, hogy beszédet mondjon. A zavargók közül sokat letartóztattak.

Belgrád, nov. 18. A hivatalos lap királyi ukázt közöl, mely utalással arra, hogy *Petrovics* pénzügyminiszter egy ideig hivatalától távol marad, helyettesitésével *Zdravkovics* közmunka miniszter bizatik meg. Az ukáz november 13-áról (a király elutazásának napjától) van keltezve.

Bukarest, nov. 18. Az 1893/4. évi zárszámadások 18.000 frank felesleget tüntetnek fel.

Buenos-Aires, nov. 18. A rend helyreállitása czéljából *Moraës* elnök felhivta Rio Grande tartomány kormányzóját, hogy állásáról mondjon le.

Páris, nov. 18. Az itteni braziliai követség megczáfolja azt a hirt, hogy *Moraes* elnök Rio Grande kormányzóját felhivta, hogy állásáról lemondjon. Rio Grande államban teljes nyugalom van.

KÖZGAZDASÁG.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **Bankkimutatás.** *Az osztrák-magyar bank* a következő kimutatást teszi közzé: Érczkészlet 305,525.000 (— 514.563) frt, állampapirok 18,846.000 (+ 739.000) frt, váltótárcza 180,782.000 (— 9,241.000) frt, lombard 31,286.000 (— 1,941.000) forint, jelzálogkölcsönök 129,972.000 (— 198.000) forint, bankjegyforgalom 506,890.000 (— 6,373.000) forint, Giroközvetelések 12,475.000 (— 3,967.000) forint, adómentes bankjegytartalék 11,583.000 (+ 7,101.000) forint.

A BUDAPESTI ÁRU- ES ERTÉKTŐZSDE.

— November 18. —

Értéktőzsde.

A tegnapi varárnapi magánforgalomban a baisse fokozott mértékben folytatódott. Hirlett, hogy a magyar bankok követni fogják a Bécsből adott példát. Ez okból főleg a magyar hitelbank, a leszámitolóbank s a jelzáloghitelbank, valamint a rimamurányi vasmü voltak szakadatlan kinálat tárgyai, árveszteségük körülbelül 8 frtra rug. A nemzetközi értékek kevésbbé érintvék s árcsökkenésük jelentéktelen. Köttettek: Osztrák hitelrészvény 389.70—391.10-ig, magyar hitelbank 487—494 ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 299.50—304.-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 284—290-ig, osztrák-magyar államvasut 381.50—383.50-ig, déli vasut 106—106.50 ig, rimamurányi vasmü 272.25—277.75-ig.

Végül maradtak: osztrák hitelrész vény 389.70—389.90, magyar hitelbank 488.75—489, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 303.25—303.50, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 284—284.25 osztrák-magyar államvasut 381.50—381.75, déli vasut 106.25—106.50, rimamurányi vasmü 272.25—272.50, városi villamos vasut 290.50—290.75.

NAPIREND: november 19-én.

Naptár: Hétfő, november 19. — Róm. kath.: Erzsébet. — Prot. Erzsébet. — Görög-orosz: (nov. 7.) Hieron. — Zsidó: Marhesch 20. — Nap kél: 6 óra 54 perczkor nyugszik 4 óra 5 perczkor. — Hold kél: 10 óra 29 perczkor este, nyugszik: 12 óra 46 perczkor délután.

A horvát miniszter fogad d. e. 10 órától délután 1-ig.

A főváros magánépitési bizottságának ülése d. u. 5 órakor az uj városházán.

Az orsz. m. kir. szinmüvészeti akadémia növendékeinek előadása a várszinházban.

A magy. tud. akadémia III. osztályának ülése délután 5 órakor.

Altmann Leo hegedümüvész hangversenye a vigadóban esti fél 8 órakor.

Nemzeti muzeum, természetrajzitár, nyitva d. e. 9 órától délután 1-ig. Többi tárai megtekinthetők 50 kr. belépő dij mellett.

Utóellenőrzési szemle a 21—28-ik honvédgyalogezredekhez tartozó legénységgel délelőtt 9 órakor a fegyvergyári laktanyában.

Magyar kereskedelmi muzeum. (Városliget, iparcsarnok.) Hazai termékek állandó kiállitása, nyitva d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6 óráig. Vasárnap d. u. 20 kr. belépti dij. — Igazgatósági és kereskedelmi iroda nyitva d. e. 9-től déli 2 óráig. — Tudakozó iroda (V. Akadémia-utcza 12.) nyitva napokint d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig. Ünnep és vasárnap d. e. 9—12 óráig.

Magyarok bejövetele körkép a városligetben, megtekinthető esti 6 óráig 50 kr. dij mellett.

Az 1848—49-iki szabadságharczunk ereklyemuzeuma Károly-körut 3. sz. Látható reggeli 9-től délután 1-ig.

Szabadalmi levéltár (Lánczhid-tér) nyitva délelőtt 8—12-ig.

Csávolszky Lajos
lapkiadó tulajdonos és felelős szerkesztő.

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

M. KIR. OPERAHAZ.
Bérletszünet 31. szám
Budapest, nov. 19-én.
Rendkivül mérsékelt helyárak.
O Cs. és Kir. Felsége, Erzsébet királyné nevenapján:
Ünnepi nyitány.
Szerzette Erkel Ferencz. Előadja a m. kir. operaház zenekara.
A troubadour.
Opera 4 felv. Zenéjét szerzette Verdi. Szövegét irta Cammerano Salvator, olaszból forditotta Nádaskay L.

Személyek

Luna gróf	Beck
Leonora	Kaczér M.
Azucena	Valent V.
Manrico	Broulik
Fernando	Ney B.
Ines	Semsey M.
Ruiz	Dalnoki
Hirnök	Juhász
Egy czigány	Szegfi

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZINHAZ.
Evi b. 242. sz. Havi b. 15. sz.
Budapest, nov. 19-én.
Válás után.
Vigj. 3 felv. Irta Bisson A. Forditotta Paulay.
Személyek:

Duval Henrik	Náday
Burganeuf	Vizvári
Champeaux	Zilahi
Corbulon	Gabányi
Napszámos	Mátrai
Bonivardné	Vizváriné
Diane	Lánczi I.
Gabrielle	Tolnainé
Victoire	Keczeri I.
Mariette	J. Gaál I.

Kezdete 7 órakor.

NEPSZINHAZ.
Budapest, nov. 19-én.
A bányamester.
Operette 3 felv. Irták West és Held. Forditotta Márkus József. Zenéjét szerzette Zeller Károly.

Roderich	Dárdai
Fichtenau	F. Hegyi A.
Zwack	Németh
Elfrida	M. Csatai Zs.
Tschida	Fenyéri
Dusel	Ujvári
Martin	Vidor
Nelly	Komáromi M.
Ströbl	Nánásy
Babett	Izsóné
Killian	Tirnovai
Einöder	Sántha
Nepomuk	Izsó

Kezdete 7 órakor.

VARSZINHAZ
Budapest, nov. 19-én.
A szinház zárva.

FOLIES CAPRICE
Ma
JENTL és FERDINAND
vagy
Ármány és szerelem
Parodia, szerzette **Leitner H.**

Személy

CHOCOLAT MENIER

A világ legnagyobb gyára.
Napi eladás
50.000 kilo.
Kapható minden füszer-, csemege- és czukorka-kereskedésben. 20067

„Veteránoknak" levelük van e lap kiadójában. 21231

Eladás.

Használt és uj
pénz-szekrények
rendkivüli olcsó áron kaphatók a bécsi pénzszekrény gyári raktár **Budapest, V., Bálvány-utcza 6. sz.** 20799

Egy rövid zongora, remek hanggal, elsőrendü mestertől, Zöldfa-utcza 40 szám, III. em. 23. alatt eladó. 21360

Egy ház
vidéki városban, közel a vasuthoz, hol gimnázium is van, 3 holdas területen, melyhez 6 hold kert is tartozik, továbbá pedig pincze, istálló, cselédlak, kocsiféászer s egyéb hozzátartozó melléképületekkel együtt olcsón eladó. Ára 6 ezer frt. Czim a kiadóban. 31230

Eladó birtok
Szilágymegyében vasutállomástól félórára 395 holdas 1200 □-ölével, gazdasági épületekkel, urilak, és instrukczióval együtt eladó **50.000 forintért** kedvező fizetési feltétellel. Czim a kiadóhivatalban. 21307

Vétel.

Megvételre
kerestetik egy ócska földszintes ház, vagy üres telek a Lipótvárosban. Értesités e lapok kiadóhivatalába küldendő «Telek Lipótvárosban» czim alatt. 31165

Oktatás.

Házi-tanitónőnek
ajánlkozik egy szerény, s jó bizonyitványokkal rendelkező okleveles tanitónő. Kitünően érti a német és franczia nyelvet, azonkivül pedig képes a kézimunkákból is tanitani. Szives ajánlatok kéretnek „Nevelőnő" jelige alatt e lap kiadóhivatalába. 31147

Nevelő,
ki főuri családokban számos éven át müködött, az oktatás és nevelés terén bő tapasztalatokkal bir, nyelvismeretekkel, egy házban tiz évig önállóan vezette tanitványait, hasonló állást keres. Czim «**A. 1707.**» a kiadóban. 31146

Czimbalomórákat
óhajt adni zenedét végzett intelligens hölgy jutányos árért. Czim a kiadóhivatalban. 31175

Zongora
és éneket tanit akadémikus kiváló mesternő, jutányos áron lakásán is. Czim a kiadóhivatalban. 31222

Alkalmazást keres.

Szerény
igényü csinos és jó családbeli fiatal leány teljes szakképzettséggel postai kisegitőnek ajánlkozik. Czim a kiadóhivatalban. 31215

Mükertész,
ki a kertészet minden ágában tökéletes jártassággal bir, s jó bizonyitványokkal rendelkezik, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 31097

Gazdatiszt
nőtlen, keresztény, elméletileg és gyakorlatilag képzett, több évi sikeres gyakorlattal, gazd. könyvvitelben jártas, ispán vagy segédtiszti állást keres. Szives megkeresések «**Tevékeny gazda**» jelige alatt a kiadóba kéretnek. 31224

Ügyes
ruhavarrónő ajánlkozik uri házakhoz varrni. Czim a kiadóhivatalban. 31218

Alkalmazást
keres egy szolid, jóravaló, s kitünő bizonyitványokkal rendelkező középkoru, nőtlen kovács-mester nagyobb uradalomhoz. Szives ajánlatok kéretnek «Szorgalmas» jelige alatt e lap kiadóhivatalában. 31142

Magyar regényeket
mindenféle szerzőktől a bolti ár egynegyedén vásárolok, ugyszinte bekötött magyar és német havi folyóiratokat is. Ajánlatok a müvek és az ár felsorolásával «**Könyvbarát**» czimen kéretnek e lap kiadóhivatalába. 31136

Intelligens
éltesebb kisasszony, ki a háztartás vezetésében főzés, felsőruha varrásba mindennemü női munkában elég jártassággal bir, kulcsárnő gazdasszonyi házi kisasszonyi állást óhajt oly házba, hol minden utógondolat ki van zárva; csak tisztességes megbizható nőre van szükség. Czim a kiadóhivatalban. 31205

Gazdatiszt,
elméletileg és gyakorlatilag képzett, 8 és ½ évi gyakorlattal biró, nős, a gazdaság minden ágában, gazdasági könyvek vezetésében, állattenyésztés, hizlalás és tejgazdaság kezelésében teljesen jártas, valamely magyar vidéken keres állandó kezelőtiszti, esetleg ispáni állást. Ajánlatok kéretnek a kiadóba «**Alföldi gazda**» jelige alatt. 30944

Házvezetőnőnek
óhajt menni magános urhoz vagy papi házhoz egy jó családból való, müvelt, 31 éves, magas, barna hölgy, ki a házvezetésben kellő jártassággal bir. Szives ajánlatok «**Sz.**» jelige alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek. 31118

Lakás és bérlet.

Kerestetik
egy lakás, mely áll 1 vagy 2 udvari szobából és konyhából azonnali beköltözködésre. Ajánlatok kéretnek „**H. E.**" alatt e lap kiadóhivatalába. 31164

Különféle.

Domián József
által szerkesztett **Kecskemét t. h. város teljes czimtára** megjelent **Fekete Mihály** könyvkereskedőnél **Kecskeméten**, valamint kapható minden könyvkereskedésben. **Ára kötve 1 forint. 1 frt 05 krnak** előre való beküldése esetén bárhova **bérmentve megküldetik.** 21363

A MÜLLER J. L.-féle
BLAHA SERAIL POUDER
31133
a legjelesebb arcz-rizspor.

Csak most
lehet a tőzsdén az áremelkedés folytán
sok pénzt
keresni.
Egy elsőrangu bankczég disponense, ki messzeágazó ismeretségei folytán a számbavehető pénzügyi körökben, igen előnyös információkat képes nyujtani, erre vonatkozólag „**Ritka alkalom**" czimen nyujt felvilágositást. Budapest, főposta restante. 21354

Törlesztéses kölcsön földbirtokokra.

Kölcsön a valódi becsérték háromnegyed részéig 20—50 év közti időre készpénzben. Birtokos felmondhat bármikor, pénzintézet nem mondhat fel. Csekély kamattal tőke is törlesztetik. Lebonyolitás 14 nap alatt. **Semmi előleges költség.** Minden felvilágositás dijtalan. Beküldendő csakis: telekkönyvi kivonat, katasz-teriv. Czim:
Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, Váczi-körut 39.
Legnagyobb Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánlva van. 21284

Sérvbajosok!

Ajánlom évek óta a legnagyobb orvosi tekintélyek által legjobbnak elismert saját készitményü sérvkötőimet.
Közönséges aczélruganyos (egyoldalu) 2.50 krtól 5 frtig. Ugyanaz kétoldalu 5 frttól 10 frtig.
Legfinomabb angol aczélrugós, melyek sokkal könnyebbek és rozsdának kitéve nincsenek egy oldalra 8—10 frtig, ugyanaz két oldalu 10—16 frtig.
Amerikai gummi sérvkötők egyoldalu 4.50—7 frtig, ugyanaz kétoldalu 8—16 frtig.
Suspensoriumok 80 krtól 5 frtig. — Gummiharisnyák, páronként 5—25 frtig. — Hátegyenestartók, szarvasbőr nadrágok, lepedők, párnák és mindennemü gummi áruk a legjutányosabb árban kaphatók
MOLNÁR VILMOS
sérvkötész
Budapest, Károly-körut 19.
(báró Orczy-féle ház).
Sérvkötők megrendelésénél, szükséges a test körmérete, valamint mely oldalon van a sérv. Szétküldés pontosan utánvét mellett. 20198

NEUSTEIN-FÉLE czukrozott SZT. ERZSÉBET vértisztitó LABDACSOK.

Valamennyi hasonkészitménynek minden tekintetben eléteendő. Ezen labdacsok mentek minden **ártalmas alkatrészektől**, a **legnagyobb sikerrel** alkalmazható az altesti szervezet bántalmainál, enyhén hashajtók, vértisztitók; semmiféle gyógyszer sem alkalmasabb mellette, oly tökéletesen ártalmatlan a

dugulásnak

a legtöbb betegség ezen biztos forrásának elháritására. Czukrozott voltánál fogva meg a gyermekek által is szivesen bevétetik. Ezen labdacsok **professor Pitha udvari tanácsosnak** egy igen fényes bizonyitványa által lettek kitüntetve. **Egy 15 labdacsot tartalmazó doboz ára 15 kr.; egy tekercs ára, mely 8 dobozt s e szerint 120 labdacsot tartalmaz, csak egy frt osztr. értékben.**

Óvás! Utánzásoktól óvakodjunk. Kérjünk csak Neustein-féle Erzsébet-labdacsokat. Csak akkor valódi, ha minden doboz törvényileg védett védjegygyel vörös nyomásban »Heil. Leopold« és czégünk neve: Apotheke »Zum heil. Leopold« Wien, Ecke der Spiegel- und Plankengasse, van ellátva. 21086
Főraktárhelyiség: **Bécs, NEUSTEIN FÜLÖP »Sz. Lipóthoz«** cz. **gyógyszertárában, Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse.**
Raktár Budapesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél.

Magyar királyi államvasutak.

126771/894. szám.

Hirdetmény.

Gyékényes állomás megnyitása.

A dombovár-zágrábi vonalon Csurgó és Kaproncza állomása között az előbbitől 12, az utóbbitól 15; Zákány állomástól pedig 2 kilóméternyi távolságra eső **Gyékényes** nevü uj állomás f. évi november hó 15-én a személy-, podgyász- és az összes gyors- és teheráru-forgalomra megnyittatik.

Ezen állomáson élő állatok fölvétele, illetve kiadása egyelőre nem eszközölhető.

Az ezen állomáson fel- vagy leadásra kerülő gyors- és teheráruk után a szállitási dij kiszámitása a magy. kir. államvasutak vonalait illetőleg az ezen vonalakon érvényes helyi árudijszabásban (II. rész) a dijszámitás tekintetében megállapitott általános határozmányok mérvadása szerint ezen állomás közvetlen kilométer távolságainak alapul vételével eszközöltetik.

A dijszámitás alapjául veendő közvetlen kilométer távolságok akként állapittatnak meg, hogy a Csurgó irányában történő szállitásnál a magy. kir. államvasutak kilométermutatójában Csurgó állomásra megszabott távolságokhoz 12 kilométer, a Kaproncza irányában való szállitásnál pedig a Kaproncza állomásra megállapitott távolságokhoz 15 kilométer hozzászámittatik.

Az ekként nyert közvetlen távolságok után a m. kir. államvasutak helyi árudijszabásában foglalt s az I. pótlék által módositott dijszámitási táblázatok megfelelő tételei alkalmaztatnak.

Egyrészt Gyékényes állomás, másrészt az összes budapesti balparti és kőbányai pályaudvarok, valamint Rákos rendező pályaudvar között a távolság **egységesen 283 kilométerben** állapittatik meg.

A Budapest-nyugoti p. u. Budapest-Lipótváros, Budapest-Angyalföld és Rákos rendező pályaudvarokkal való forgalomban a fenti 283 kilométerre eső dijtételek gyorsáruknál 100 kgonkint 10 krral, teheráruknál pedig 100 kgonkint 5 krral, a Budapest déli vasut (helyben) és Ó-Buda filatorigát állomásokkal való **teheráru-forgalomban** pedig a Gyékényes budapest-kelenföldi 263 kméternyi távolságra eső dijtételek 100 kgkint 5 krral fölemelve alkalmaztatnak.

Az egyrészt Gyékényes állomás, másrészt a vele szomszédos Zákány állomás (helyben) közötti forgalomban a dijszámitási táblázatokban 1—10 kilométerre az ugyancsak szomszédos Csurgó és Kaproncza állomásokkal (helyben) való forgalomban pedig az ugyanott 11—20 kilométerre megállapitott dijtételek nyernek alkalmazást.

A Gyékényes állomással való személyforgalomban az 1894. évi január hó 1-től érvényes személy- és podgyász-dijszabáshoz tartozó «Függelék» 214. oldalán foglalt és Gyékényes állomás részére felállitott vonalszakasz-táblázat mérvadó, megjegyezvén, hogy fentemlitett naptól kezdve ezen állomáson mérlegelt podgyász is felvétetik.

Budapest, 1894. november hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

GUMMI
Valódi párisi különlegességek F. Bergue and fils párisi gyárából. Gummi és halhólyag jótállás mellett tuczatja 1, 2, 3, 4, 5, 6 frt. Capottes americans tuczatja 3, 4, 5 frt; gyüjtemény uraknak 3—10 frtig. Eredeti pessarium oclusivum Menzinga tanár szerint 1.80—5 frtig **Ujdonság!** Minden hölgynek nélkülözhetetlen «Diana-öv» 2.50—5 frtig. Betegápolási czikkek gyári árakon, 10 frtnyi megrendelésnél 10% árkedvezmény. Megrendelés pontosan és discreten eszközöltetik
KELETI J.
csász. és királyi szab. sérvkötő gyártója **Budapest, IV. ker., Koronaherczeg-utcza 17.**
Árjegyzék ingyen és bérmentve

Én Csillag Anna

185 cm. hosszu óriás Loreley-hajammal, melyet az általam feltalált kenőcs 14 havi használata után nyertem, s mely az egyedüli szer a hajkihullás ellen, elősegiti a **hajnövést s erősiti a hajbőrt;** uraknál elősegit telt és erős szakállnövést. Rövid használat után ugy a haj-, mint a szakálinak **természetes szint** és **sürüséget** kölcsönöz és megóvja korai őszüléstől a legmagasabb korig.
Egy tégely ára 50 kr., 1 frt, 2 frt, 3 frt, 5 frt. Postai szétküldés naponta a világ minden részébe a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett, a gyári raktárból.
CSILLAG és TÁRSA bel- és külföldi összes illatszer-különlegességek főraktára, Budapest, Erzsébet-körut 54. – Bécs, I., Seillergasse 9.

A magyar közgazdasági értelmiség közlönye.
MAGYAR NEMZETGAZDA
KÖZGAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI HETILAP.
Szerkeszti és kiadja: MENDE BÓDOG.
Előfizetési ára egész évre 10 forint. 20446
Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Budapest, IV., Lipót-utcza 44.**
Gyakorlati irányu dolgozatok szivesen fogadtatnak és megfelelően dijaztatnak.

November 30-ig 15%-al olcsóbb.
Átlag 300 szoba divatos asztalos- és kárpitos
MÜ-BUTOR
legjobb minőségben, legolcsóbb árakkal raktáron áll. Különlegességek kárpitozott butorokban és selymekben. 21158
Vidéki megrendelések gondosan csomagoltatnak, s biztositva adatnak fel.

Hálószobák:	Ebédlők:	Szalonok:
150 frt, 170 frt,	160 frt, 175 frt,	85 frt, 100 frt,
190 frt, 210 frt,	185 frt, 240 frt,	115 frt, 140 frt,
260 frt, 280 frt,	300 frt, 360 frt,	175 frt, 240 frt,
2000 forintig.	2000 forintig.	1500 forintig.

Árjegyzék ingyen, ujonnan összeállitott album 1 frt beküldése után.
SZABÓ FERENCZ ÉS TÁRSA butor-iparosok
Budapest, Kerepesi-ut 6. szám, I. emelet
a nemzeti szinházzal szemben, a Kerepesi-bazár épületében.

Magyar királyi államvasutak.

148019/A. V. 94. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1895. évben feleslegként rendelkezésre álló üres hordókat eladni óhajtván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Eladásra kerül körülbelül mintegy 8500 drb XVII/2. tételü kátrányos és egyéb tisztitlan hordó; 11300 drb XVII/3. tételü tiszta kőolaj, (petroleum) hordó; 6300 drb XVII/4. tételü repcze égő- és kenőolaj hordó: 11300 drb XVII/5. tételü ásvány kenő olajos hordó és 1700 drb XVII/6. tételü skin olajos-hordó.

A fent kitüntetett mennyiségek, melyekre nézve a magyar kir. államvasutak részéről semminemü kötelezettség nem vállaltatik, nagyobbak vagy kisebbek is lehetnek; ennélfogva köteles leend a vevő az 1895-ben minden egyes hordónemből tényleg összegyülő és eladásra kerülő egész mennyiségét az általa felajánlott egységárak mellett átvenni.

Az év folyamán összegyülő hordók esetről esetre, a deczember hó végéig összegyülendők pedig a reá következő hónap 25-ig tfognak a gyüjtő szertárak által az illető vevőnek rendelkezésére bocsáttatni.

A hordók eladása kötelezettség nélkül azok állapotára történik, miért is határozottan kiköttetik, hogy az ajánlatban világosan kitüntetendő, hogy a felajánlott egységárak a bármely állapotban levő oly hordókért értetnek, a melyeknek minden, bár sérült alkatrésze, ugymint dongája, feneke és abroncsa megvan.

Kiköttetik továbbá, hogy minden ajánló ajánlatával az e felett hozandó határozatig kötelezettségben marad.

Az ajánlat részmennyiségre is tehető.

Az ajánló a jelen hirdetésben fel nem sorolt feltételekre nézve a magyar kir. államvasutaknak az ócska anyagok eladása iránt 129381/91. szám alatt fennálló általános feltételeit kötelezőnek ismeri el, melyek 15 krjával a nyomtatványtártól megszerezhetők, s melyek az ajánlattevő aláirásával ellátva okvetlenül ajánlatához csatolandók.

Az ajánlatok kizárólag e czélra rendelt és anyag s leltárbeszerzési szakosztályunkban ingyen kapható ürlapon, ennek rovatainak pontos kitöltése mellett állitandók ki.

Az ajánlatban az ajánlati ár számmal és betüvel, végre a fenti feltételek elfogadása világosan kiteendő. Javitások és vakarásoknak az ajánlatban előfordulniok nem szabad.

Felhivatnak tehát a pályázni szándékozók, hogy ide vonatkozó kellően lepecsételt s egy 50 kros m. kir. bélyeggel ellátott ajánlataikat ezen külfelirattal: «**Ajánlat üres hordók megvételére 148019/94. számhoz» 1894. évi november hó 28-ának déli 12 óráig** az anyag- és leltárbeszerzési szakosztályunknál (Andrássy-ut 73. II. emelet) benyujtani sziveskedjenek.

Bánatpénzképen az ajánlott egységi ár szerint kiszámitott értékösszeg 5%-a **1894.** évi november hó 27-én déli 12 óráig a főpénztárnál készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Bánatpénz vagy aláirt feltételek nélkül, továbbá elégtelen bánatpénzzel, a kitüzött határidőn tul vagy nem az előirt ajánlati mintán tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Egyébként a m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között tekintet nélkül az ajánlott árakra szabadon választhasson, továbbá, hogy a mennyiben ennek ellenkezője az ajánlatban ki nem köttetett volna, tetszés szerinti részmennyiséget engedhessen át; mely esetben az ajánlattevő az átengedett részmennyiséget is köteles átvenni, s végre, hogy a czél elérésére más intézkedéseket is tehessen.

Budapest, 1894. évi október hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

A nekünk bemutatott számtalan megbizható hiteles köszönetirat folytán ezen orvostudor legmelegebben ajánlható
Titkos betegségeket,
hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az **elgyengült férfierőt, magömléseket, a bujakórnak utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást,** bármennyire is üdültek, valamint mindazon **női betegségeket,** melyeknek **a magtalanság** egyik főokozója és **bőrbetegségeket** gyógyit **uj gyógymód** szerint biztos sikerrel, **gyorsan és alaposan**
Dr. GARAI ANTAL
orvos, sebész, szülész és szemész tudor, volt csász..kir. oszt.-főorvos.
Budapest, belváros, IV. kerület, kigyó-utcza 1. szám, II. emelet, bejárat a lépcsőnél.
Rendel: naponta 10 órától d. e. egész 4 óra délutánig, este 7 órától 8 óráig. Dijazott levelekre a legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz. — Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető
NÉPSZERÜ UTMUTATÓ
(már a 12-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségek és ezek észszerü gyógykezeléséhez czimü könyv, volt ára 2 frt 50 kr.,
most csak 90 kr.
A könyv jól becsomagolva 1 forint beküldése mellett bérmentve küldetik meg. 21128
A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leirása. — II. A nemi élet ébredése. — III. Az önfertőzés és az éjjeli magömlések. — IV. A hugycsőtakár (tripper) és hugycsőszükületek. — V. A bujakór (siphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. Elgyengült férfierő. — VIII. Női magtalanság. IX. Az ivarszervek megbetegedésének főtényezője a prostituczió.

Titkos betegségeket,
tehetetlenségeket, elgyengült férfierőt, bujakóros bajokat, bőrbetegségeket, **hugycsőfolyásokat uj gyógymód szerint, befecskendezés nélkül, ha elévült is,** gyógyit alaposan 21129
Besenbek Alajos
orvos-sebész és szülész, 30 év óta e téren különleges orvos.
Rendel naponta: reggel 9 órától délután 4 óráig és este 7—8 óráig. — Dijazott levelekre válaszoltatik.
Lakik: Budapest, Király-utcza 14., II. em. 17. ajtó.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.

Abbazia.

Bécs d. v. és Budapest d. v. állomásokon további intézkedésig Mattuglie-Abbaziába menettérti jegyek adatnak ki, melyek egymásután következő teljes hét napon át szabad ellátásra (italokat bele nem értve) jogositanak.

Árak:

Bécs d. v.-ról	I. oszt	164 k.	=	82	forint.
«	II.	« 140	« =	70	«
Budapest d. v.-ról	I.	« 176	« =	88	«
«	II.	« 150	« =	75	«

E jegyek 60 napig és valamennyi menettervszerü vonatra érvényesek.

5—5 menetmegszakitás és 25 kgr. podgyászszabadsuly az oda- és visszautazáskor.

Gyermekek ugy fizetnek, mint a felnöttek.

Az ellátásra nézve a társasági gyógyintézetek igazgatósága Abbaziában irásbelileg is szolgál felvilágositással.

Igénybe nem vett jegyek után visszatérések semmilyen esetben nem eszközöltetnek.

Titkos betegségeket,
hugycsőfolyásokat, sebeket, syphilis utókövetkezményeit, elgyengült férfierőt, magömléseket, önfertőztetés utóbajait, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül és bármely női bajokat, a legmakacsabb **bőrbetegségeket,** valamint ifjukori bünök következtében beállott **ideg-** és ennek utókövetkezményeképp létrejött **hátgerinczbajokat,** gyógyit **15 évi** katonaorvosi tapasztalat után (budapesti és bécsi katona korházakban) a **legujabb gyógymód** szerint alaposan és biztos sikerrel
Dr. KAJDACSY,
volt cs. és kir. ezredorvos.
Lakás: Budapest, V., Váczi-körut 4. sz., I. em. bejárat a lépcsőnél.
Rendel délelőtt 9—4 óráig, este 7—8 óráig; nőknek u. m. férfiaknak külön be- és kijárat, — külön váróterem. — Dijazott levelekre azonnal válaszoltatik és gyógyszerekért is gondoskodva lesz. 8386

HIRDETÉSEK
felvétetnek e lap részére a kiadóhivatalban
Budapest, Dalszinház-utcza 1. sz

A téli menetrend a magy. kir. államvasutak vonalain.

A magy. kir. államvasutak vonalain f. évi október hó 1-én a téli menetrend lép életbe, mely a jelenlegitől a következő lényegesebb eltéréseket és változásokat tartalmazza:

A *budapest-brucki* vonalon a Budapest központi pályaudvarról jelenleg éjjel 10 óra 25 pkor induló személyvonat éjjel 10 óra 20 pkor fog indulni.

Megszüntettetik *Budapest k. p. u. és Bicske között* a Bicskéről este 9 óra 42 pkor, valamint az ünnep- és vasárnapokon Budapestről reggel 7 óra 5 pkor és Bicskéről este 7 óra 50 pkor induló helyi személyvonat.

Budapest—Kelenföld és Bicske között a Budapestről este 7 óra 15 perczkor és a Bicskéről este 7 órakor induló helyi személyvonat Budapest keleti pályaudvar és Budapest—Kelenföld között a Budapestről délelőtt 11 óra 25 pkor induló vegyesvonat, valamint Tata-Tóváros és Komárom-Ujszőny között az ünnep és vasárnapokon Kom.-Ujszőnyből d. u. 2 órakor és Tata-Tóváros-kertről este 9 órakor induló helyi személyvonat.

Végre Budaeörs megállón a vonatok megállása a téli évad tartamára megszüntettetik.

A *kiszcell-boba-csáktornyai* vonalon megszüntettetik Kis-Czell és Zala-Egerszeg között Zala-Egerszegről reggel 5 óra 25 pkor Kis-Czellről és a Kis-Czellről este 6 óra 50 pkor Zala-Egerszegre induló személyvonat.

Az *ukk-tapolczai* vonalon az Ukkról jelenleg este 8 óra 18 pkor induló vegyes vonat már este 7 óra 25 pkor fog indulni és Tapolczára este 8 ó. 48 pkor érkezni.

A *türje-zala szt.-gróthi* vonalon megszüntettetik a Zala-Szt. Grótról jelenleg reggel 6 óra 21 pkor és Türjéről jelenleg este 8 óra 50 pkor induló vegyes vonat. Ezek helyett mindkét irányban 1—1 uj vegyes vonat fog forgalomba helyeztetni. Az uj vonat Zala-Szt.-Gróthról reggel 7 óra 25 perczkor és Türjéről este 6 óra 32 pkor fog indulni.

A budapest—marcheggi vonalon a Budapest nyug. p. u.-ra jelenleg reggel 7 óra 45 pkor érkező éjjeli személyvonat, valamint a Budapest nyug. p. u.-ról jelenleg este 9 óra 50 pkor induló bécsi személyvonat előtt Budapest és Pozsony között egy-egy gyorsteher-vonat személyszállitással fog közlekedni. Ennélfogva a Budapest és Bécs között közlekedő éjjeli személyvonatoknál jelenleg fennálló azon korlátozás, hogy a szomszédos forgalmu menetjegyeknek használata Budapest ny. pályaudvar és Párkány-Nána között ki van zárva, a párkány-nána-pozsonyi vonalrészre is ki fog terjedni.

Az uj személyszállitó vonat Pozsonyból éjjel 1 óra 25 perczkor fog indulni és Budapestre reggel 7 óra 30 p. fog érkezni, Budapestről pedig este 9 óra 15 pkor fog indulni és Pozsonyba éjjel 3 óra 50 pkor érkezni.

Megszüntettetnek a következő vonatok:

Budapest-Marchegg, illetve *Bécs* között a Budapest nyug. p.-udvarról d. u. 5 óra 45 pkor induló és Bécsbe éjjel 10 órakor érkező, valamint a Bécsből este 6 óra 20 pkor induló és Budapest ny. p.-udvarra éjjel 10 óra 40 pkor érkező gyorsvonatok;

Budapest és Galántha között a Budapest nyugoti pályaudvarról este 6 óra 35 perczkor induló és Budapest nyugoti pályaudvarra délelőtt 9 órakor érkező személyvonatok; *Budapest és Érsekujvár* között a Budapest nyugoti pályaudvarról reggel 6 órakor induló és Budapest nyugoti pályaudvarra éjjel 10 óra 25 perczkor érkező helyi személyvonatok;

Budapest és Párkány-Nána között a Buapest nyugoti pályaudvarról éjjel 10 óra 10 perczkor induló és a Budapest nyugoti pályaudvarra reggel 7 óra 25 perczkor érkező helyi személyvonatok.

Budapest és Nagy-Maros között a Budapest ny. pályaudvarról d. u. 2 óra 20 perczkor és este 7 óra 20 perczkor, valamint ünnep- és vasárnapokon d. e. 9 óra 49 pkor és este 6 órakor induló és a Budapest ny. pályaudvarra d. e. 8 óra 10 pkor, d. u. 5 óra 15 pkor és este 8 órakor, valamint ünnep- és vasárnapokon d. u. 2 óra 31 pkor és éjjel 11 óra 11 pkor érkező helyi személyvonatok, végre *Budapest ny. pályaudvar és Palota-Ujpest* között a Palota-Ujpestről reggel négy óra 25 perczkor induló helyi személyvonat.

A Budapest és Érsekujvár között megszüntetett helyi vonatok helyett Budapest és Párkány-Nána, valamint Budapest s Nagy-Maros között egy-egy uj helyi személyvonat helyeztetik forgalomba. Az egyik uj vonat Budapest nyugoti pályaudvarról, mint jelenleg, délután 4 órá 35 perczkor fog indulni, de nem Nagy-Marosig, hanem Párkány-Nánáig fog közlekedni, hova este 6 óra 59 perczkor fog érkezni, az ellenvonat pedig Párkány-Nánáról reggel 6 óra 35 pkor fog indulni és Budapest ny. p.-udvarra d. e. 9 órakor fog érkezni. A másik uj vonat Budapest ny. p.-udvarról este 6 ó. 35 pkor fog indulni és Nagy-Marosra este 8 ó. 6 pkor fog érkezni, az ellenvonat pedig Nagy-Marosról este 8 ó. 36 pkor fog indulni és Budapest ny. p.-udvarra éjjel 10 ó. 4 pkor fog érkezni.

A Budapest ny. p.-udvarról d. u. 2 óra 20 pkor Nagy-Marosra induló vonat megszüntetése folytán a Budapestről délután 2 óra 10 perczkor induló gyorsvonat Váczon rendesen, Nagy-Maroson pedig feltételesen, azaz, ha utasok ott fel- vagy leszállanak, fog megállani. A Budapest és Érsekujvár közt közlekedő helyi vonatok megszüntetése folytán a Budapest nyugoti pályaudvarról reggel 7 óra 30 perczkor induló, illetve este 9 óra 25 perczkor Budapest nyugoti pályaudvarra érkező zsolnai gyorsvonatok Perbetén utasok fel- és leszállása czéljából feltételesen meg fognak állani.

Végül a Budapest és Palota-Ujpest között közlekedő helyi személyvonatok menetrendje lényegtelenül változik.

A vágvölgyi vonalon megszüntettetik:
Galantha és Zsolna között a Galantháról éjjel 11 óra 35 pkor induló és Zsolnára reggel 4 óra 1 pkor érkező, valamint a Zsolnáról éjjel 11 óra 40 pkor induló és Galanthára reggel 4 óra 6 pkor érkező személyvonat.

Pozsony és Galgócz-Lipótvár között a Pozsonyról éjjel 10 óra 10 perczkor induló és Galgócz-Lipótvárra éjjel 12 óra 9 perczkor érkező, valamint a Galgócz-Lipótvárról reggel 5 óra 40 perczkor induló és Pozsonyba reggel 7 óra 58 perzkor érkező személyvonat.

A *budapest-ruttkai* vonalon a gyorsvonatok a téli évad tartama alatt nem Stubnya fürdő meg állóhelyen, hanem Stubnya-állomáson fognak megállani.

Budapest és Hatvan között a Budapestről délután 4 óra 30 perczkor induló helyi személyvonat megszüntettetik.

A kis-terenne—kisujszállási vonalon Kisujszállás és Szalók-Taskony között a Kisujszállásról délután 5 óra 14 perczkor Szalók-Taskonyra induló és innen este 7 óra 2 perczkor Kisujszállásra visszatérő vegyesvonat megszüntettetik.

A budapest-predeáli vonalon a budapest-keleti pályaudvarról Aradon át délután 1 óra 55 perczkor induló, illetve oda délután 1 óra 20 perczkor érkező román expressvonat a tövis-predeáli vonalon megszüntettetik.

Brassó és Predeál között a csütörtökön, valamint ünnep és vasárnapokon közlekedő személyvonatok beszüntettetnek. A Csucsáról jelenleg 2 óra 22 perczkor induló vegyesvonat éjjel 2 óra 52 perczkor fog indulni és Kolozsvárra reggel 6 óra 14 perczkor érkezni. *A brassó-zernesti vonalon* megszüntettetik a Zernestből este 8 óra 31 perczkor Brassóba érkező és innen este 9 óra 10 perczkor Zernestre induló vegyesvonat.

A budapest-arad-tövisi vonalon a Budapest k. pályaudvarról délután 1 óra 55 perczkor induló és oda délután 1 óra 20 perczkor érkező kizárólag I. osztályu utasokat továbbitó román expressvonat Budapest keleti pályaudvar és Tövis között jelenlegi menetrendje szerint mint gyorsvonat fog közlekedni és mint nemcsak első, hanem másodosztályu utasokat is fog továbbitani.

Ezen vonatok Tövisen közvetlen csatlakozást találnak a személyvonatokhoz Brassó és Kolozsvár felé illetve felől. Arad és Radna-Lippa között a személyszállitás az Aradról este 7 óra 25 perczkor induló és Radna-Lippára este 8 óra 58 perczkor érkező tehervonatnál megszünik.

Az Arad—temervári vonalon a jelenleg Temesvár-Józsefvárosról délelőtt 8 órakor induló vonat délelőtt 8 óra 20 perczkor fog indulni és ezáltal Szegedről is csatlakozást találni, mig a jelenleg Temesvár-Józsefvárosról este 8 óra 15 perczkor induló vonat csak a báziási vonat érkezése után, vagyis este 9 óra 10 perczkor fog indulni és ennek folytán Báziásról közvetlen csatlakozást nyerni.

A püspök-ladányi—marmarosszigeti vonalon a Püspök-Ladányról éjjel 1 óra 31 perczkor M.-Sziget felé induló, illetve az onnan éjjel 11 óra 38 perczkor Püspök-Ladányra érkező személyvonatoknál a szomszédos forgalmu menetjegyek használata Püspök-Ladány és Nagy-Károly között kizáratik.

A debreczen-füzesabonyi vonalon a Füzes-Abonyról éjjel 2 óra 41 perczkor Debreczenbe induló, valamint a Debreczenből Füzes-Abonyra este 9 óra 56 perczkor érkező vegyes vonat Füzes-Abony és Óhat-Kócs között megszüntettetik.

A budapest-orsovai vonalon megszüntettetik *Budapest és Czegléd között* az ünnep- és vasárnapokon Budapest nyugati pályaudvarról d. u. 12 óra 20 perczkor induló, valamint az oda este 9 óra 40 perczkor érkező helyi személyvonat, továbbá *Kecskemét és Szeged között* a Kecskemétről reggel 4 óra 28 perczkor induló és oda este 7 óra 58 perczkor érkező helyi személyvonat.

A jassenova—oraviczai vonalon a Jassenováról délután 3 órakor induló és oda déli 12 órakor érkező vegyesvonat megszüntettetik.

A budapest—belgrádi vonalon a hetenkint 3-szor Verbász-Kuláról reggel 5 óra 15 perczkor Ujvidékig közlekedő tehervonatnál a személyszállitás megszüntettetik, ellenben Indiától Zimonyig minden pénteken egy tehervonat személyszállitással fog közlekedni, mely Indiáról reggel 4 óra 35 perczkor fog indulni és Zimonyba reggel 6 óra 5 perczkor fog érkezni.

A szabadka—szeged-rókusi vonalon a Szabadkáról éjjel 10 óra 58 perczkor induló és Szeged-Rókusra éjjel 12 óra 17 perczkor érkező, valamint a Szeged-Rókusról éjjel 3 óra 7 perczkor induló és Szabadkára reggel 4 óra 37 perczkor érkező éjjeli személyvonat megszüntettetik.

A ruma-vrdniki vonalon megszüntettetik a Rumáról délelőtt 9 óra 18 pkor induló és oda delután 5 óra 48 pkor érkező tehervonatnál a személyszállitás.

A budapest-fiumei vonalon a Fiume és Fuzine között ünnep- és vasárnapokon Fiuméről délután 2 órakor induló és oda este 9 óra 39 perczkor érkező személyvonat forgalmon kivül helyeztetik.

Az uj-domoovár-bosna-bródi és szabadka—dáljai vonalon megszüntettetik a Szabadka-Dálja és Bosna-Bród között közlekedő gyorsvonat.

A Bosna-Bródból jelenleg reggel 3 óra 30 perczkor nduló személyvonat csak Bródból fog indulni.

A jelenleg csak Pécs és Eszék között közlekedő — Pécsett a Budapest felé, illetve felől közlekedő gyorsvonatokhoz csatlakozó — éjjeli személyvonatok forgalma az eszék—bosna-bródi vonalra is kiterjesztetik.

Ezen uj vonat Eszékről éjjel 11 óra 20 perczkor fog indulni és Bosna-Bródba reggel 4 óra 16 perczkor fog érkezni, az ellenvonat pedig B.-Bródból éjjel 10 óra 58 perczkor fog indulni és Eszékre reggel 5 óra 1 perczkor fog érkezni.

Ezen vonatok forgalomba helyezése folytán a jelenleg csak Szabadka és Gombos között közlekedő személyvonatok forgalma a gombos—dályai vonalrészre is kiterjesztetik. A Szabadkáról este 6 óra 32 perczkor induló vonat Dáljára éjjel 11 óra 29 pkor fog érkezni, mig a jelenleg Gombosról Szabadkára reggel 6 óra 55 pkor érkező személyvonat megszüntettetik s helyette egy uj személyvonat fog forgalomba helyeztetni, mely Dáljáról reggel 4 órakor fog indulni és Szabadkára d. e. 8 óra 43 pkor fog érkezni.

A borovo-vukovári vonalon ujból forgalomba helyeztetik a Borovóról éjjel 1 óra 10 pkor és éjjel 3 óra 10 pkor induló, valamint az oda éjjel 12 óra 20 pkor és éjjel 2 óra 40 pkor érkező vegyes vonat.

A Bororóról jelenleg reggel 5 óra 50 perczkor induló vegyes vonat megszüntettetik és helyette egy uj vonat, mely reggel 5 óra 16 perczkor indul, fog bevezettetni.

A zágráb-csáktornyai (zagoriai) vasuton Zapresics és Zabok-Krapina-Teplitz között a Zapresicsről d. e. 8 óra 25 perczkor és Zabok-Krapina-Teplitzről reggel 6 óra 18 perczkor induló, továbbá Zabok-Krapina-Teplitz és Krapina között a Zabok-Krapina-Teplitzről délelőtt 9 óra 32 perczkor és délután 12 óra 25 perczkor induló, valamint a Krapináról d. u. 3 óra 55 perczkor induló vegyesvonat közlekedése megszüntettetik, ellenben forgalomba helyeztetik egy Zabok-Krapina-Teplitzről reggel 7 óra 11 perczkor induló vegyesvonat.

Végül még felemlittetik, hogy ez évi szeptember hó 30-án a Budapest nyugoti p.-u.-ról este 6 óra 35 p.-kor induló személyvonat csak Galantháig közlekedik és hogy ugyanaz nap az éjjel 11 óra 40 p.-kor Zsolnáról, induló személyvonat már nem vezettetik be, továbbá hogy a f. évi szeptember 30-án éjjel 10 óra 40 pkor Eszékre érkező személyvonat már Bosna-Bródig fog közlekedni.

Az uj menetrendre vonatkozó részletes adatok ugy a már kifüggesztett menetrend-hirdetményből, valamint az összes személypénztárak, menetjegyirodák és egyéb elárusitó helyeken 15 krajczárért kapható menetrend-könyvecskéből vehetők ki.